

**CEZA MUHALEMESİNDE İŞ YÜKÜNÜN AZALTIIMASI AMACIYLA
BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasına (i) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

"j) Ceza yargılamasında resen kanun yolu incelemesine tabi hükümler ile Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince soruşturma ve kovuşturma makamlarının istemi üzerine baro tarafından görevlendirilen müdafî veya vekil tarafından yapılan kanun yolu başvuruları,"

MADDE 2- Harçlar Kanununun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen (1) Sayılı Tarifesinin "(A) Mahkeme Harçları:" Bölümünün "IV. Temyiz, istinaf ve itiraz harçları" Kısmının (b), (f), (g) ve (h) bentleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

- "b) Yargıtay ceza dairelerine yapılacak temyiz başvurularında 136 TL
f) Bölge adliye mahkemeleri ceza dairelerine yapılacak istinaf yolu başvurularında 75,50 TL
g) İdari yaptırımlar konusunda sulh ceza hâkimliğince verilen son karara karşı itirazın yapılacak başvurularında 30 TL
h) İcra mahkemelerinin kararlarına karşı itirazın yapılacak başvurularında 30 TL"

MADDE 3- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 57 nci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Ancak, tedavi ve koruma amacıyla kurumda geçirecek süre; ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda üç yıldan, on yıl ve daha uzun süreli hapis cezasını gerektiren suçlarda ise bir yıldan az olamaz."

MADDE 4- Türk Ceza Kanununun 75 inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkrasında yer alan "üç ay" ibaresi "iki yılı" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

- "(6) Bu madde hükümleri;
a) Kasıtlı suçlardan mükerrir olanlar,
b) İtiyadî suçlular ve suçü meslek edinenler,
c) Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar,
ç) Kamu görevlileri tarafından görev sebebiyle işlenen suçlar,
bakımından uygulanmaz."

MADDE 5- Türk Ceza Kanununun 192 nci maddesinin dördüncü fıkrasına "makamlara" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya sağlık kuruluşlarına" ibaresi ve aynı fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu durumda kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensuplarının 279 ve 280 inci maddeler uyarınca suçü bildirme yükümlülüğü doğmaz."

MADDE 6- Türk Ceza Kanununun 226 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına "çocukları" ibaresinden sonra gelmek üzere ", temsili çocuk görüntü ve seslerini veya çocuk gibi görünen kişileri" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 7- Türk Ceza Kanununun 243 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ve" ibaresi "veya" şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkraya aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Sisteme girmeksizin verilerin izlenmesi halinde de bu fıkraya göre ceza verilir."

"(4) Bu maddede yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır."

MADDE 8- Türk Ceza Kanununun 244 üncü maddesinin;

a) Birinci fıkrasında yer alan "bir yıldan beş yıla" ibaresi "üç yıldan yedi yıla" şeklinde değiştirilmiştir.

b) İkinci fıkrasına "var olan verileri" ibaresinden sonra gelmek üzere "elde eden veya" ibaresi eklenmiş ve fıkroda yer alan "altı aydan üç yıla" ibaresi "bir yıldan beş yıla" şeklinde değiştirilmiştir.

c) Üçüncü fıkrasında yer alan "yarı" ibaresi "bir katı" şeklinde değiştirilmiştir.

d) Dördüncü fıkrasında yer alan "iki" ibaresi "üç" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(5) İkinci ve üçüncü fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesi suretiyle oluşturulan verilere dayalı olarak sahte belge düzenlenmesi halinde, ayrıca belgede sahtecilik suçlarına ilişkin hükümler uygulanır."

MADDE 9- Türk Ceza Kanununun 245 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Sağlanan menfaatin değeri göz önünde bulundurularak, bu fıkraya göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir."

MADDE 10- Türk Ceza Kanununa 245 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Yasak cihaz veya programlar

Madde 245/A- Bir cihazın, bilgisayar programının, şifrenin veya sair güvenlik kodunun; bu Bölümde yer alan suçlar ile bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle işlenebilen diğer suçların işlenmesi için münhasıran tasarlanması veya uyarlanması durumunda, bunları imal eden, ithal eden, sevk eden, nakleden, depolayan, kabul eden, satan, satışa arz eden, satın alan, başkalarına veren veya bulduran kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."

MADDE 11- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 19 uncu maddesinin başlığı "Davanın ve duruşmanın nakli" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(3) Mahkeme, fiili sebepler veya güvenlik gerekçesiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına karar verebilir."

MADDE 12- Ceza Muhakemesi Kanununun 112 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Tutukluluk için öngörülen azami sürenin dolması nedeniyle adli kontrol uygulanarak salıverilenler hakkında da bu madde hükmü uygulanır."

MADDE 13- Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinin yedinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinin başına "Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 14- Ceza Muhakemesi Kanununun Birinci Kitabının Dördüncü Kısımının Yedinci Bölümünün başlığı "Suç Soruşturması ve Kovuşturması Nedeniyle Tazminat" şeklinde değiştirilmiş; 141 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş; dördüncü fıkrasına "savcılarına" ibaresinden sonra gelmek üzere ", görevin kötüye kullanıldığının tespitinden itibaren" ibaresi ve aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"1) Soruşturma ve kovuşturma aşamaları makul süre içinde sonuçlandırılmayan,"

"Rücu davası, tazminat davasını karara bağlamış olan dairede görülür."

MADDE 15- Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasında yer alan "mahkeme," ve "mahkemece," ibareleri sırasıyla "daire," ve "dairece,", beşinci fıkrasında yer alan "Mahkeme," ibaresi "Daire,", altıncı fıkrasında yer alan "mahkeme" ve "hakimlerinden" ibareleri sırasıyla "daire" ve "üyelerinden", yedinci fıkrasında yer alan "Mahkeme," ibaresi "Daire,", sekizinci fıkrasına yer alan "istinaf" ibaresi "temyiz" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(2) Suç soruşturma ve kovuşturmaları nedeniyle açılacak tazminat davaları,

a) Adli yargı ilk derece mahkemesi hakim ve Cumhuriyet savcılar ile bölge adliye mahkemeleri ceza dairesi başkanları, üyeleri ve burada görev yapan Cumhuriyet savcılarının karar ve işlemlerinden dolayı bölge adliye mahkemelerinin ilgili ceza dairesince,

b) Yargıtay başkan ve üyelerinin karar ve işlemlerinden dolayı Yargıtay ilgili ceza dairesince,

ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülür. Bölge adliye mahkemesince verilen kararlara karşı Yargıtay'ın ilgili ceza dairesine; Yargıtay'ın ilgili ceza dairesince verilen kararlara karşı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna temyize başvurulabilir."

"(9) Tazminat davaları nedeniyle dairece hükmedilecek vekalet ücreti üçyüz liradan az olmamak üzere tazminat miktarından fazla olamaz."

MADDE 16- Ceza Muhakemesi Kanununun 143 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "mahkemedan" ibaresi "daireden" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; üçüncü fıkrasında yer alan "uzlaşmaya ilişkin hükümler saklı kalmak üzere" ibaresi madde metninden çıkarılmış, aynı fıkranın (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) bendine "uğradığı" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Cumhuriyet savcısı tarafından tespit edilen" ibaresi ve aynı fıkra aşağıdaki bent eklenmiştir.

"(2) Cumhuriyet savcısı, adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının üst sınırı iki yılı aşmayan suçlardan dolayı, yeterli şüphenin varlığına rağmen, üçüncü fıkrada sayılan hususların gerçekleşmesi durumunda kamu davasının açılmasının beş yıl süreyle ertelenmesine karar verir. Suçtan zarar gören veya şüpheli bu karara 173 üncü madde hükümlerine göre itiraz edebilir."

" a) Şüphelinin kasıtlı bir suçtan mükerrir veya itiyadî suçlu ya da suçu meslek edinen kişilerden olmaması veya fiilin örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmemesi,"

" e) Suçun kamu görevlisi tarafından görev sebebiyle işlenmemiş olması,"

MADDE 18- Ceza Muhakemesi Kanununun 174 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "veya uzlaşmaya" ve "veya uzlaşma" ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 19- Ceza Muhakemesi Kanununun 232 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "Hükümün gerekçesi," ibaresi "Hükümün gerekçesi ve varsa karşı oy gerekçesi" şeklinde ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(5) Hüküm sonucu tefhim edildikten sonra gerekçeli karar imzalanmadan, hâkim ölür veya herhangi bir sebeple imzalayamayacak hâle düşerse, yeni hâkim, tefhim edilen hükme uygun olarak gerekçeli kararı bizzat yazarak imzalar. Toplu mahkemelerde böyle bir durumun gerçekleşmesi hâlinde, hüküm diğer hâkimler tarafından imzalanır ve başkan veya en kıdemli hâkim tarafından, hükümün altına diğer hâkimin imza edememesinin sebebi yazılarak imza olunur."

MADDE 20- Ceza Muhakemesi Kanununa 250 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Basit yargılama

Madde 250- (1) Üst sınırı beş yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlarla ilgili olarak Cumhuriyet savcısı tarafından basit yargılama usulü uygulanabilir.

(2) Cumhuriyet savcısı veya kolluk, şüpheliyi, basit yargılama usulü ve basit yargılama sonucunda verilebilecek yaptırımlar hakkında bilgilendirir ve hakkında bu usulün uygulanmasını isteyip istemediğini sorar.

(3) Bu usulün uygulanabilmesi için;

a) Suçun şüpheli tarafından işlendiği hususunda yeterli şüphe bulunması,

b) Şüphelinin işlediği iddia edilen fiili gerçekleştirdiğini Cumhuriyet savcısının huzurunda kabul etmesi,

c) Şüphelinin kasıtlı bir suçtan mükerrir veya itiyadî suçlu ya da suçu meslek edinen kişilerden olmaması,

d) Şüphelinin bu yargılama usulünü kabul etmesi, şarttır.

(4) Cumhuriyet savcısı, şüpheli hakkında basit yargılama usulünün uygulanmasını yazılı olarak görevli mahkemeden talep eder. Soruşturma evrakına eklenen talep yazısında üçüncü fıkrada belirtilen şartların gerçekleştiği açıkça belirtilir.

(5) Mahkeme, üçüncü fıkradaki şartların gerçekleştiğine kanaat getirmesi durumunda; aşağıdaki yaptırımlardan birine veya birkaçına hükmeder:

a) Suç için kanunda öngörülen cezanın alt sınırının yarısını geçmemek kaydıyla bir yıla kadar hapis cezası.

b) Suçun karşılığında seçimlik ceza olarak hapis ve adlî para cezası öngörülmesi halinde, yüzseksen güne kadar adlî para cezası.

c) Karşılığında hapis ve adlî para cezasının birlikte öngörüldüğü suçlarda, (a) bendi hükmüne göre sadece hapis cezası.

d) Yukarıdaki bentlere göre hükmolunan hapis cezasının ertelenmesi.

e) Otuz günden az ve yediyüzotuz günden fazla olmamak üzere, belirlenen gün karşılığında kamuya yararlı bir işte çalışma.

f) Otuz günden az ve bir yıldan fazla olmamak üzere, belirlenen bir süreyle bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulma.

g) Otuz günden az ve bir yıldan fazla olmamak üzere, belirlenen bir süreyle belirli yer ve bölgelere gitmeme.

h) Otuz günden az ve bir yıldan fazla olmamak üzere, belirlenen bir süreyle, belirli mercilere düzenli olarak başvurma.

i) Suçun işlenmesi suretiyle ortaya çıkan zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi.

i) Otuz günden az ve bir yıldan fazla olmamak üzere, belirlenen bir süreyle, suçun işlenmesiyle bağlantılı meslek veya sanatın icrasının yasaklanması.

j) Otuz günden az ve bir yıldan fazla olmamak üzere, belirlenen bir süreyle, suçun işlenmesiyle bağlantılı ehliyet veya ruhsatın geri alınması.

(6) Mahkeme kararını dosya üzerinden verir. Ancak, gerek görmesi halinde faili dinleyebilir. Mazeretsiz olarak gelmeyen fail, basit yargılama usulünden vazgeçmiş sayılır ve genel hükümlere göre soruşturma yapılması amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(7) Mahkemenin, yüklenen fiilin fail tarafından işlendiğine veya üçüncü fıkradaki şartların gerçekleştiğine kanaat getirmemesi durumunda genel hükümlere göre soruşturma yapılması amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(8) Beşinci fıkra hükmüne göre hükmolunan ceza sonuç ceza olup, bu cezada herhangi bir sebeple artırım veya indirim yapılamaz.

(9) Hükmolunan yaptırımın sonradan ortaya çıkan ve sanığın elinde olmayan şartlar sebebiyle yerine getirilmesinin imkânsızlaşması veya önemli ölçüde güçleşmesi durumunda, yaptırım değiştirilebilir.

(10) Hükümlü, hakkında hükmolunan beşinci fıkranın (e), (f), (g), (h) ve (ı) bentlerindeki yaptırımların gereğini yerine getirmemekte ısrar etmesi halinde, on günden iki aya kadar disiplin hapsiyle cezalandırılır.

(11) Basit yargılama usulünün herhangi bir sebeple uygulanamaması durumunda, bu maddede düzenlenen usulün uygulanması amacıyla sanığın yüklenen fiili gerçekleştirdiğini kabul etmesine ilişkin beyanı delil olarak kullanılmaz. Buna ilişkin bilgi ve belgeler Cumhuriyet savcısı tarafından dosyadan çıkartılır.

(12) Uzlaştırma kapsamına giren suçlarda, dosyanın uzlaştırmaya gönderilmemesi veya uzlaştırmanın başarısız olması durumunda basit yargılama usulü uygulanabilir."

MADDE 21- Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Uzlaştırma

Madde 253- (1) Uzlaştırma, tarafsız bir kişinin yardımıyla uyuşmazlığın gönüllü olarak çözülmesi için, mağdur ve failin iletişim kuracağı bir süreci ifade eder.

(2) Yalnız adlî para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı beş yılı aşmayan ve mağduru belirli bir gerçek kişi olan suçlar bakımından uzlaştırma yoluna gidilebilir.

(3) Kasıtlı bir suçtan mükerrirler, itiyadi suçlular ve suçu meslek edinen kişiler veya örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından uzlaştırma hükümleri uygulanmaz.

(4) Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun fail tarafından mağdura karşı işlendiği hususunda yeterli şüphe bulunması durumunda, Cumhuriyet savcısı öncelikle uzlaştırma usulüne başvurup başvurmayacağını değerlendirir. Mağdur ve failin yakın ilişki içinde olduğu veya yakın mahalde yaşadığı durumlarda uzlaştırma usulü öncelikli olarak dikkate alınır. Fail veya mağdurun uzlaştırmanın uygulanmasını talep etmesi durumunda, Cumhuriyet savcısı uzlaştırma sürecini başlatmak zorundadır.

(5) Uzlaştırma usulüne başvurulması durumunda soruşturma dosyası adalet hizmetleri şube müdürlüğü bünyesinde kurulan uzlaştırma bürosuna gönderilir. Bu bürolar, Adalet Bakanlığı tarafından sertifika verilmiş kişiler arasından bir uzlaştırmacı görevlendirir. Uzlaştırma bürosu bulunmayan yerlerde bu görevlendirme Cumhuriyet savcısı tarafından yapılır. Görevlendirilen bu uzlaştırmacıya soruşturma dosyasında yer alan ve uygun görülen belgelerin birer örneği verilir, soruşturmanın gizliliği ilkesine uygun davranmakla yükümlü olduğu hatırlatılır. Uzlaştırma anlaşmasının yerine getirilmesini takipten uzlaştırma büroları, büroların bulunmadığı yerlerde Cumhuriyet savcılığı sorumludur.

(6) Uzlaştırmacı, uzlaştırma teklifinde bulunmak, uzlaştırma müzakerelerinin güvenli bir ortamda gerçekleşmesini sağlamaktan sorumludur. Uzlaştırmacı, dosya kendisine verildikten itibaren en geç kırkbeş gün içinde uzlaştırma işlemlerini sonuçlandırır.

(7) Uzlaştırma sonunda uzlaştırmacı, bir rapor hazırlayarak kendisine tevdi edilen belgelerle birlikte uzlaştırma bürosuna veya büro olmayan yerlerde Cumhuriyet savcısına verir. Tarafların uzlaşmaları durumunda rapora bu durumu tespit eden yazılı anlaşma da eklenir. Uzlaştırma bürosu, soruşturma dosyasını, raporu ve yazılı anlaşmayı derhal Cumhuriyet savcısına gönderir.

(8) Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, Cumhuriyet savcısı, anlaşmanın tarafların özgür iradelerine dayandığını ve hukuka uygun olduğunu belirlerse, kovuşturmaya yer olmadığı kararı verir. Uzlaşma neticesinde hazırlanan anlaşmanın yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması halinde, anlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesine kadar soruşturmanın durmasına karar verir. Durma süresince zamanaşımı işlemez. Durma kararından sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, soruşturmaya devam edilir; yerine getirilmesi durumunda kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir. Anlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesi halinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz; açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılır.

(9) Uzlaştırma müzakereleri gizli olup, içeriği hiçbir şekilde açıklanamaz; herhangi bir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.

(10) Cumhuriyet savcısı tarafından dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderildiği tarihten, dosyanın Cumhuriyet savcısına yeniden gönderildiği tarihe kadar dava zamanaşımı ile kovuşturma koşulu olan dava süresi işlemez.

(11) Dosyanın uzlaştırmaya gönderilmemesine veya uzlaştırma girişiminin başarısız olmasına rağmen, fail ve mağdur anlaşıklarını gösteren belge ile hükmün verildiği tarihe kadar Cumhuriyet savcısı veya mahkemeye başvurarak uzlaşmanın gerçekleştiğini beyan edebilirler. Suçun uzlaştırma kapsamında olduğunun, uzlaşmanın tarafların özgür iradelerine dayandığının ve anlaşmanın hukuka uygun olduğunun tespit edilmesi durumunda; Cumhuriyet savcısı kovuşturmaya yer olmadığına, mahkeme davanın düşmesine karar verir.

(12) Uzlaştırma sonucunda verilen kovuşturmaya yer olmadığı veya düşme kararı, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından görülebilir.

(13) Gönüllü olarak hizmet verenler hariç olmak üzere, uzlaştırmacıya Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen tarifeye göre ücret ödenir. Uzlaştırmacı ücreti yargılama giderlerinden sayılır. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde bu giderler Devlet Hazinesi tarafından karşılanır.

(14) Uzlaştırmacının nitelikleri, görev ve sorumlulukları, uzlaştırma teklifi ve nasıl yapılacağı, uzlaştırma müzakerelerin nasıl gerçekleşeceği ve kimlerin katılabileceği, uzlaştırma müzakerelerinin yapılacağı yer, uzlaştırma anlaşması, anlaşmanın içeriği ve anlaşmanın yerine getirilmesinin izlenmesi ve uzlaştırmacı tarafından hazırlanacak rapor gibi konulara ve uzlaşmanın uygulanmasına ilişkin diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 22- Ceza Muhakemesi Kanununun 254 üncü maddesinin birinci fıkrasına "göre," ibaresinden sonra gelmek üzere "Cumhuriyet savcısı tarafından yapılması gereken işlemler" ibaresi eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, mahkeme, anlaşmanın tarafların özgür iradelerine dayandığını ve hukuka uygun olduğunu belirlerse, davanın düşmesine karar verir. Uzlaşma neticesinde hazırlanan anlaşmanın yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması halinde, anlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesine kadar durma kararı verir. Durma süresince zamanaşımı işlemez. Durma kararından sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, kovuşturmayaya devam edilir; yerine getirilmesi durumunda düşme kararı verilir."

MADDE 23- Ceza Muhakemesi Kanununun 277 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından" ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 24- Ceza Muhakemesi Kanununun 297 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından" ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 25- Ceza Muhakemesi Kanununun 324 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(6) Hükümün yargılama giderlerine ilişkin kısmına karşı itiraz yoluna başvurulabilir. Ancak, hüküm hakkında temyiz veya istinaf kanun yoluna başvurulması halinde, açıkça belirtilmesi koşuluyla, yargılama giderleri de hükümle birlikte incelenir.

(7) Bir mahkemenin veya hâkimliğin hüküm veya kararlarına karşı bu Kanun veya diğer kanunlar gereğince başvuru kanun yolunun harca tabi olması durumunda mahkeme veya hâkim, başvurana bu harcı ödemekten muaf tutabilir. Başvuran, harcı ödeyebilecek durumda olmadığını gösteren mali durumuna ilişkin belgeleri sunmak zorundadır. Talebin reddine ilişkin karara karşı itiraz edilebilir.

(8) Bir mahkemenin veya hâkimliğin kararına karşı başvuru kanun yolunun harca tabi olması durumunda, kanun yoluna ilişkin başvuru süresi içinde harç ödenmediği takdirde talep reddedilir. Bu karara karşı itiraz edilebilir."

MADDE 26- 3/7/2005 tarihli 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Çocuğa yüklenen suçtan dolayı Ceza Muhakemesi Kanunundaki koşulların varlığı halinde, adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının üst sınırı beş yılı geçmeyen suçlardan dolayı kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilir."

MADDE 27- Çocuk Koruma Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına "halinde," ibaresinden sonra gelmek üzere "hükmolunan üç yıl veya daha az süreli hapis ya da adli para cezaları bakımından" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 28- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 46 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Hukuk davaları ve idari davalar nedeniyle tazminat

Madde 46- (1) Adli ve idari yargıda görülen hukuk davaları ile idari davalarda, kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk halleri de dahil olmak üzere hakimler ve savcıların verdikleri tüm kararlar ve yaptıkları her türlü işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(2) Davaların makul sürede bitirilememesi nedeniyle de Devlet aleyhine tazminat davası açılabilir.

(3) Devlet ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkim ve savcılara, görevin kötüye kullanıldığının tespitinden itibaren bir yıl içinde rücu eder."

MADDE 29- Hukuk Muhakemeleri Kanununun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Madde 47- (1) Devlet aleyhine açılan tazminat davaları,

a) Hukuk davalarına ilişkin adli yargı ilk derece mahkemesi hakimleri veya bölge adliye mahkemeleri hukuk daireleri başkan ve üyelerinin karar ve işlemlerinden dolayı bölge adliye mahkemelerinin ilgili hukuk dairesince,

b) Hukuk davalarına ilişkin Yargıtay başkan ve üyelerinin karar ve işlemlerinden dolayı Yargıtay ilgili hukuk dairesince,

c) İdari yargı ilk derece mahkemesi hakimleri veya bölge idare mahkemesi başkan ve üyelerinin karar ve işlemlerinden dolayı bölge idare mahkemesinin ilgili dairesince,

ç) Danıştay başkan ve üyeleri ile savcılarının karar ve işlemlerinden dolayı Danıştay ilgili dairesince,

ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülür.

(2) Bölge adliye ve idare mahkemelerince verilen kararlara karşı Yargıtay'ın ilgili hukuk dairesine veya Danıştay'ın ilgili dairesine; Yargıtay veya Danıştay ilgili dairelerince verilen kararlara karşı ise ilgili genel kurula temyize başvurulabilir.

(3) Devletin sorumlu hâkime karşı açacağı rücu davası, tazminat davasını karara bağlamış olan dairede görülür."

MADDE 30- 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanununun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(7) Bu suç bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

a) 133 üncü maddesindeki şirket yönetimi için kayyım tayini,

b) 135 inci maddesindeki iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması,

c) 139 uncu maddesindeki gizli soruşturmacı görevlendirilmesi,

ç) 140 ncı maddesindeki teknik araçlarla izleme,

tedbirleri uygulanabilir."

GEÇİCİ MADDE 1- Hakim ve Cumhuriyet savcılarının sorumluluğuna ilişkin Devlet aleyhine açılacak tazminat davalarına Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesi ile Hukuk Muhakemeleri Kanununun 47 nci maddesine göre bakmakla görevli mahkeme ve daireler, bölge adliye mahkemeleri ile bölge idare mahkemeleri faaliyete başlayıncaya kadar, Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesi ile Hukuk Muhakemeleri Kanununun 47 nci maddesinin bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlerine göre belirlenir.

MADDE 31- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 32- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GENEL GEREKÇE

Maddi ceza hukuku normlarının oluşturulması; yargılama görevini yerine getirmek üzere, gerekli fiziki altyapısı ve yeterli yargı mensubu ile personeli sağlanmış mahkemelerin kurulması; çağdaş penoloji bilimine uygun bir ceza infaz sisteminin tesisi, iyi ve etkin işleyen bir ceza adalet sisteminin oluşturulması bakımından eşit dereceli öncelikler arasındadır. Böyle bir ceza adalet sisteminin kurulması günümüz hukuk devletlerinin temel amaçları arasında yer almaktadır. Toplumdaki uyuşmazlıkları en kısa sürede, en az masrafla, en etkili ve en tatminkar biçimde sonuçlandırmak amacıyla alternatif kurumlar kurulması da, bu amacın gerçekleştirilmesi bakımından dünya genelinde teşvik görmektedir.

Ceza politikaları, “kuvvetli yan etkileri de bulunan bir ilaç” olarak tarif edilmektedir. Sadece genel önleme özelliğine bağlı olarak caydırıcılık fonksiyonuna odaklı bir cezalandırma politikasının, başta çocuk ve gençler olmak üzere kanunlarla ihtilafa düşen kişilerin, içine girme riski taşıdıkları suç işleme döngüsünü kırmaya yetmeyeceği bilinmektedir. Suç olgusu, temelde, bireyle toplum arasındaki bir sosyal çatışmaya dayandığından, esas olarak bu çatışmanın ortadan kaldırılması, çağdaş ceza politikalarının gerekleri arasında sayılmaktadır. Bu nedenle, ceza hukukunun suç işleyen kişilere yönelen özel dikkati, son çeyrek yüzyılda risk faktörü ve tedavi arayışları kavramlarıyla, önleme ve yeniden topluma kazandırma programlarını daha yaygın biçimde destekleme noktasına gelmiştir.

Kovuşturmanın mecburiliği ilkesine istisna oluşturan alternatif uyuşmazlık çözüm yolları, belirli bir ceza eşiğinin altında kalan basit suçlarda, bir taraftan mağdurun haklarının korunması ve tatmini, diğer taraftan failin, eyleminin oluşturduğu haksızlık içeriğiyle yüzleşmesi ve bunu telafi etmesi imkanını sağlamaktadır. Hızlı ve maliyet-etkin çözümler üreten bu usuller, özellikle ilk kez suç işleyenlere bir şans tanıyarak, onların damgalanmasını önlemekte ve failin ceza muhakemesinin erken aşamalarında yeniden sosyalleşmesini kolaylaştırmaktadır. Basit suçlarda geleneksel dava yollarına karşı geliştirilen alternatifler, yargı mercilerinin her geçen gün artan iş yükünün hafifletilmesi amacıyla da hizmet ederek, daha vahim suçlar ve karmaşık davalarda ihtiyaç duyulan zaman ve mali kaynağa tasarruf sağlamaktadır.

Mahkemelerdeki iş yükü artışının, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde öngörülen “makul sürede yargılanma hakkı” önünde büyük bir engel oluşturabileceğine çok erken tarihlerde dikkat çeken Avrupa Konseyi (AK) Bakanlar Komitesinin 16 Eylül 1986 tarihli ve (86) 12 sayılı Tavsiye Kararında, uyuşmazlıkların mahkeme dışı çözümünü ve bunun için gerekli usullerin geliştirilmesi teşvik edilmiştir. Mağdurun menfaatlerinin korunması ve ihtiyaçlarının karşılanmasının, ceza adaletinin temel işlevlerinden biri olması gereğine değinilen (85) 11 sayılı Tavsiye Kararında da, bu amaçla geliştirilecek tedbirlerin, toplumsal kuralların kuvvetlendirilmesi ve failerin ıslahı gibi ceza hukukunun “tecziye” dışındaki diğer amaçlarına ulaşılmasında yardımcı olacağına vurgu yapılmıştır.

Çocuk suçlarına karşı toplumsal tepkiler hakkındaki R (87) 20 sayılı Kararda, hükümetler, kovuşturmadan ayrılma ve uzlaştırma usullerinin geliştirilmesi amacıyla, mevzuat ve uygulamalarını gözden geçirmeye davet edilmiş; mağdurlara yardım ve mağdurluğun önlenmesi hakkındaki R (87) 21 sayılı Kararda ise, üye devletlere failer ve mağdurlar arasında uzlaştırma uygulamasını teşvik etmeleri önerilmiştir.

Keza, AK Bakanlar Komitesi, ceza adaletinin sadeleştirilmesi hakkındaki 17 Eylül 1987 tarihli ve (87) 18 sayılı Tavsiye Kararında, mahkemelere havale edilen ceza davalarının sayısındaki artışa işaretlerle, basit ve sıklıkla işlenen suçlarda, ceza soruşturmasına alternatif olabilecek çözüm yollarının kullanılmasını tavsiye etmiştir. Kararda, ithamda takdirilik ilkesi benimsenerek, suçun ciddiyetine, olayın özelliklerine ve tarafların şahsi hallerine bağlı olarak mahkeme dışı anlaşmalar ve sadeleştirilmiş usullerin uygulanmasındaki önem özellikle vurgulanmıştır.

Benzer tavsiyeler, Konseyin benzer içerikli başka kararlarında da istikrarlı biçimde yinelenmiştir. Örneğin, toplumsal müeyyidelere ve tedbirlere ilksin Avrupa kuralları hakkındaki R (92) 16 sayılı Kararda, hürriyeti bağlayıcı cezalara alternatif tedbirler yoluyla faillerin toplum içinde ıslahının önemine, R (95) 12 sayılı, ceza adaletinin yönetimi hakkındaki Kararda ise, dekriminalizasyon (suç olmaktan çıkarma), depenalizasyon (müeyyide alanından çıkarma) veya kovuşturmadan ayrılma (saptırma, diversion), uzlaştırma ve ceza muhakemesinin basitleştirilmesi gibi tedbirlerin veya ceza adaleti sistemlerinin, dava sayılarındaki artıştan kaynaklanan istenmeyen gecikmeler, bütçe sınırlamaları ve artan toplumsal beklentilerin karşılanamaması gibi güçlüklerin aşılmasına sağlayacağı katkılara değinilmiştir.

Ceza adaleti sisteminin etkin işleyişindeki önem ve katkıları, pek çok başka uluslararası belge, bilimsel araştırma ve raporlarla teyit edilen geleneksel ceza yargısına alternatif yöntemler, günümüzde pek çok ülkede kapsamlı biçimde uygulanmaktadır. Ceza soruşturması ve kovuşturmasında “mecburilik ilkesi”ni benimsemiş Almanya, Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Polonya ve Estonya gibi ülkelerde dahi bu kural katı ve istisnasız biçimde uygulanmamaktadır.

“Kovuşturmanın mecburiliği” ilkesini “takdirilik” ilkesiyle yumuşatan “fail-mağdur uzlaştırması”, “kamu davasının veya duruşmanın açılmasının ertelenmesi”, “ceza pazarlığı” gibi farklı türdeki alternatif kurumlar, cezası belirli bir sürenin altında olan kasıtlı bir suçu ilk kez işleyen sabıkasız kişilerin, ceza infaz kurumlarının olumsuz ortamından uzak tutulması, devletin infaz külfetinden ve mahkemelerin iş yoğunluğundan kurtarılması amaçlarının yanı sıra cezanın genel ve özel önleme amaçlarını da gerçekleştirecek etkili birer ceza politikası aracı olarak bütün Avrupa ülkelerinde geniş ölçekte uygulanmaktadır.

Mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanununun ve diğer ceza mevzuatının yürürlük ve uygulama döneminde sadece önödeme, ceza kararnamesi, şahsi dava, hapis cezalarının ertelenmesi veya seçenek yaptırıma çevrilmesi kurumları bulunmaktaydı.

Yenilenen temel kanunları 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni ceza adaleti sistemimizde ise, şahsi dava ve ceza kararnamesine yer verilmemiş, geleneksel muhakeme yollarına veya cezalandırmaya alternatif usul ve yöntemler olarak; önödeme, uzlaşma, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar, hapis cezalarının ertelenmesi ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumları düzenlenmiştir.

Başlangıçta, suça sürüklenen çocuklara özgü bir usulî güvence ve ayrıcalık olarak 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda düzenlenen kamu davasının açılmasının ertelenmesi ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması müesseseleri, 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren 5560 sayılı Kanunla Ceza Muhakemesi Kanununa taşınarak, yetişkinler bakımından da tatbik imkanına kavuşmuş, yine aynı Kanunla yeniden düzenlenen uzlaşma kurumu yürürlükteki mevcut şeklini almıştır. 5560 sayılı Kanun değişikliğinden sonra, kamu davasının açılmasının ertelenmesi ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması müesseseleri bakımından uygulanacak erteleme ve denetim süreleri dışında suça sürüklenen çocukların, yetişkinlere nazaran bir ayrıcalığı kalmamıştır. Keza, yine aynı Kanunun getirdiği değişiklikler, uzlaşma kurumunun kapsamını da suça sürüklenen çocuklar bakımından daraltmıştır. Diğer yandan, 23/1/2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanunla hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesinin kapsamı genişletilmiştir.

Ceza adaleti sistemimizde yer alan tüm bu alternatif yöntemler, kovuşturmanın mecburiliği ilkesine istisna oluşturan uygulamalardır. Ceza ve ceza muhakemesi alanında sistem tercihi bulunulmasını Devletin ceza siyasetiyle ilgili gören Anayasa Mahkemesi, 12/3/2009 tarihli ve 2007/14 E., 2009/48 K. sayılı Kararında, kanun koyucunun Anayasanın temel ilkelerine ve ceza hukukunun ana kurallarına bağlı kalmak koşuluyla, soruşturma ve yargılamaya uygulanacak yöntemlerin belirlenmesinde takdir yetkisine sahip olduğunu vurgulamıştır. 01/10/2009 tarihli ve 2006/106 E, 2009/124 K sayılı Kararında Mahkeme, yargının işleyişinin etkinleştirilmesi amacıyla başvuru alternatif çözüm yollarının, uyuşmazlıkların daha kısa sürede ve daha az masrafla sonuçlandırılması, gizliliğin korunması ve mahkemelerdeki iş yükünün hafifletilmesi gibi sağladığı faydalara işaret etmiş, benzer değerlendirmelerin yer aldığı uzlaşmayla ilgili 3/4/2013 tarihli ve 2013/20 E., 2013/50 K. sayılı Kararında ise, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının kapsamına girecek suçların belirlenmesinin, anayasal sınırlar içinde kanun koyucunun takdirinde olduğunu belirtmiştir.

Yeni Türk ceza adaleti sisteminin on yıllık uygulama sonuçları, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına ilişkin sistemin aksayan yönleri ile bu doğrultuda alınması gereken tedbirleri görünür hale getirmiştir. 2005 yılından 2015 yılına, yıl içinde yeni gelen soruşturma dosyası sayısı % 40 oranında artmış, yıl içinde yeni açılan kamu davası sayılarında anlamlı bir artış izlenmemiştir. Bununla birlikte, geleneksel muhakeme usulüne alternatif yöntemlerin iş yükünün azaltılmasında beklenen etkiyi sağlamakta yetersiz kaldığı görülmektedir. Önödemenin kapsamının oldukça dar olduğu ve uzlaşmanın sisteme katkısının oldukça sınırlı kaldığı uygulamacılar tarafından da sıklıkla ifade edilmektedir. Öte yandan, çocuk adalet sistemimizin muhakeme alternatifleri konusundaki mevcut düzenlemelerinin çocuklar yararına genişletilmesi yönünde tavsiyeler yapılmaktadır.

2014 yılında ülke genelinde toplam 7.038.223 ayrı eylem sebebiyle toplam 3.470.733 soruşturma dosyası açılmış, yapılan soruşturmalar neticesinde 3.219.415 ayrı eylem sebebiyle toplam 1.486.296 dava dosyası ceza mahkemelerinin önüne gelmiştir. Sözü edilen bu soruşturma ve kovuşturmalar sürecinde özellikle önödeme, uzlaşma ve kamu davasının açılmasının ertelenmesine dair karar sayıları oldukça düşük bir seyir göstermiştir. Diğer bir ifadeyle, bu alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin ceza adalet sisteminin iş yükü üzerinde etkisi çok sınırlı seviyede olmuştur. 2014 yılında, önödeme kapsamında kalan suçların toplam suç sayısına oranı binde bir düzeyinde olup, sadece 770 dosya önödeme nedeniyle sistem dışına çıkartılmıştır. Yıl içinde düzenlenen iddianamelerdeki suçların %35'i uzlaşma kapsamında kalmasına karşın, uzlaşmayla sonuçlanan dosya sayısı ancak 8.998 olmuştur. Keza, aynı yıl içinde kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilen suç sayısı yok denilecek kadar azdır.

İstatistiklerdeki değinilen bu düşük seyir, bir taraftan sözü edilen kurumların kapsamı içinde bulunan suç türlerinin sayıca az olmasından, diğer taraftan bu kurumların uygulanmasını kısıtlayan yahut etkinliğini azaltan usul hükümlerinden kaynaklanmaktadır.

Değinilen gerekçeler, on yılın tecrübesi üzerine alternatif uyuşmazlık çözüm yolları ile kovuşturmadan ayrılma usullerine ilişkin mevcut usul hükümlerinin bütüncül bir perspektifle yeniden ele alınması zaruretini ortaya koymuştur. Nitekim, aynı dönem içinde, Almanya, İtalya ve Fransa gibi ülkeler, uygulama sonuçlarına dayalı olarak, ceza muhakemesi sistemlerinde yer alan benzer kurumları geliştirmek veya yeni usullerle mahkeme dışı çözüm yollarının alanını genişletmek amacıyla mevzuatlarını yenileme ve değiştirme yolunda pek çok adım atmışlardır.

Tasarıyla, yukarıda özetlenen tablo, uygulamadan gelen talep ve öneriler ile günümüz çağdaş ceza adaleti sistemlerinin genel yönelimi dikkate alınarak, hukukumuzdaki önödeme, uzlaşma ve kamu davasının açılmasının ertelenmesi kurumları, bu kurumlardan beklenen hukukî ve sosyal faydayı sağlama amacıyla yeniden ele alınmaktadır. Bu çerçevede, “cezasızlık” sonucunu engelleyici usulî güvenceler gözetilerek kapsam genişletilmekte, bu

kurumların etkinliğini azaltan veya uygulama başarısını düşüren bazı usul hükümleri yeniden düzenlenmektedir. Örneğin, mevcut uygulamada salt bir usulî zorunluluk olarak başvuru ve tarafların uzlaştırılması fırsatları iş yükü baskısı altındaki Cumhuriyet savcılarınca doğal olarak yeterince değerlendirilemeyen uzlaşma, ismi de “uzlaştırma” biçiminde değiştirilerek, bir dava şartı olmaktan çıkarılmakta; buna mukabil, uzlaştırma girişiminde bulunulması bakımından elverişli olduğuna karar verilen dosyaların, bu işle ilgili olarak kurulacak idarî bir birime devri öngörülerek, iş yükü baskısından kaynaklandığı değerlendirilen uygulamadaki isteksizliğin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, alternatif çözüm yöntemlerinin kapsamı bakımından, yetişkinlerle çocuklar arasındaki mevcut “eşitliğin” adil sonuçlar doğurmadığı gözetilerek, Tasarıyla bu eşitlik çocuklar lehine bozulmakta ve kamu davasının açılmasının ertelenmesi ile hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumlarının kapsamı suça sürüklenen çocuklar için genişletilmektedir.

Tasarının öngördüğü en önemli yenilik, basit suçlarda, muhakeme sürecinin gereksiz formalitelerden arındırılmasını sağlayacak olan yeni bir usulün, “basit yargılama” adıyla ceza adaleti sistemimize kazandırılmasıdır. Anglo-Amerikan sistemindeki “ceza veya dava pazarlığı” usulünden esinlenen benzer muhakeme araçları, “kovuşturmanın mecburiliği” ilkesini benimseyen Almanya ve İtalya, “takdirilik ilkesi”ni takip eden Fransa başta olmak üzere pek çok Avrupa Konseyi üyesi ülkede uygulanmaktadır. Alman Ceza Muhakemesi Kanununun 417 ilâ 420 nci maddelerinde yer alan “hızlandırılmış muhakeme” ve 257c maddesinde yer alan “mahkeme ile muhakeme sujeleri arasında uzlaşma”, Fransız Ceza Usul Kanununda düzenlenen “itiraf duruşması” başlıca örnekler arasındadır. Failin ikrarına, “kovuşturma mecburiyeti” ilkesine istisna oluşturan hukukî bir sonuç bağlayan bu usuller, sadece adalet sistemini zorlayan iş yükü baskısını hafifletme amacına değil, işlenen basit suçlara hızlı ve etkili bir karşılık verilerek bozulan kamu düzeninin sağlanmasına da hizmet etmektedir.

Tasarıyla ayrıca, Avrupa Konseyinin “Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi”ne uyum amacıyla Türk Ceza Kanununun bazı hükümleri değiştirilmektedir. İnternet ve bilgisayar ağları aracılığıyla işlenen suçlara ilişkin ilk uluslararası sözleşme olan belge, Ülkemiz adına 10/11/2010 tarihinde imzalanmış, 22/04/2014 tarihli ve 6533 sayılı Kanunla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanmış ve 2/5/2014 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Özellikle bilgisayar bağlantılı sahtecilik, çocuk pornografisi ve güvenlik ağlarının ihlali konularını içeren bu Sözleşmeye taraf olmakla Ülkemiz, Avrupa Konseyi çerçevesinde oluşturulan ortak hukuk sistemine sanal ortamda işlenen suçlarla mücadele alanında da dahil olmuş ve mevzuatımızı Sözleşme hükümleriyle uyumlu hale getirme yükümlülüğümüz doğmuştur.

Öte yandan, Tasarıda Cumhuriyet başsavcılıkları ile ceza mahkemelerinin iş yükünü azaltacak diğer bir kısım yasal tedbirlere yer verilmiş ve uygulamada ortaya çıkan bazı uygulama farklılıkları ile sorunları giderici hükümler düzenlenmiştir.

Bu amaçla Tasarı, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunda değişiklikler öngörmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle, Harçlar Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen bentle, ceza yargılamasında harç alınmayacak haller düzenlenmektedir.

Anayasa Mahkemesi kararlarında, ceza yargılaması hizmetlerinden harç alınması bakımından Anayasal bir engel bulunmadığı açıkça belirtilmektedir. Bununla birlikte, yargı hizmetlerinin verilmesi karşılığında harç alınması durumunda mahkemeye erişim hakkının engellenmemesi için harç miktarı makul olmalı ve ödeme gücü olmayanlar bakımından etkili adli yardım sistemi kurulmalıdır.

31/3/2011 tarihli ve 6217 sayılı Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, ceza yargılamasında istinaf ve temyiz kanun yoluna başvurabilmek için harç ödenmesi öngörülmüştür. Ancak, Anayasa Mahkemesi 20/10/2011 tarihli ve 2011/54 E., 2011/142 K. sayılı ve 1/11/2012 tarihli ve 2011/64 E., 2012/168 K. sayılı kararlarıyla, kanun yolu başvurularından alınacak harçlar yönünden, ödeme gücü olmayanlara etkili adli yardım sağlayacak bir sistemin düzenlenmediğini ve adli yardıma ilişkin 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ilgili hükümlerinin, anılan harçlar bakımından uygulanmasını sağlayacak herhangi bir atıf yapılmadığını gerekçe göstermiş ve söz konusu hükümleri Anayasanın 2 ve 36 ncı maddelerine aykırı görmüştür.

Tasarıyla, ceza mahkemeleri veya hâkimliklerinin hüküm veya kararlarına karşı yapılacak kanun yolu başvurularından harç alınmasına ilişkin hükümler yeniden düzenlenmektedir. Diğer yandan, Tasarıyla Ceza Muhakemesi Kanununun 324 üncü maddesinde yapılması öngörülen düzenlemeyle, kanun yoluna başvuran kişinin harç miktarını ödeme gücünden yoksun bulunması hâlinde, kararına karşı kanun yoluna başvuru hâkim veya mahkemenin kişiyi bu harcı ödemekten müstesna tutabilmesine imkân sağlanmaktadır.

Öte yandan, niteliği gereği bazı durumlarda kanun yoluna başvuru için harç alınması, temel hak ve hürriyetlerin kullanılması bakımından engel oluşturabilecektir. Ceza Muhakemesi Kanunu kapsamında şüpheli veya sanığın ya da mağdurun çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz olması durumunda, bu kişilerin istemi aranmaksızın kendisine müdafii veya vekil görevlendirilmektedir. Korunmaya muhtaç oldukları konusunda herhangi bir şüphe olmayan bu kişiler bakımından kanun yolu başvurusunda harç alınmaması gerekmektedir. Ayrıca, resen kanun yolu incelemesine tabi hükümler bakımından harç alınmayacağı açıkça düzenlenmektedir.

MADDE 2- Maddeyle, ceza mahkemeleri veya hâkimliklerinin hüküm veya kararlarına karşı yapılacak kanun yolu başvurularından harç alınmasına ilişkin hükümler yeniden düzenlenmektedir. Başta Yargıtay olmak üzere yargı mercilerine yapılacak itiraz, istinaf ve temyiz yolu başvurularında harç alınmasıyla yargılamayı uzatmaya yönelik olarak yapılan başvuruların önlenmesi ve bu suretle yargı mercilerindeki iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Suçun işlendiği sırada var olan akıl hastalığı, kusur yeteneğini ortadan kaldıran veya önemli derecede azaltan bir neden olarak tüm ceza hukuku sistemlerinde cezalandırılmaya engel görülmekte, ancak fiilin hukuka aykırılığı nedeniyle failin korunması ve tedavi edilerek topluma kazandırılması tercih edilmektedir. Türk Ceza Kanununun 57 nci maddesinde de akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri düzenlenmiştir. Söz konusu maddenin gerekçesinde, akıl hastaları ile ilgili güvenlik tedbiri açısından belli bir süre öngörülmediği, güvenlik tedbirinin, akıl hastasının toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalkmasına veya önemli ölçüde azalmasına kadar uygulanmaya devam edileceği açıkça vurgulanmıştır. Ancak, maddede yer verilen “tehlikelilik” ölçütünün tıbbi olmaktan ziyade hukuki bir kavram olması,

ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçları işleyen akıl hastalarının tam olarak tıbbi şifa bulmadığı halde saliverilmesine neden olabilmekte, bu durum düzenlemeyle amaçlanan tedavi yoluyla yeniden topluma kazandırma amacıyla bağdaşmamaktadır. Bu nedenle, maddenin ikinci fıkrasına eklenen hükümlerle, on yıl veya daha uzun süreli hapis cezalarını gerektiren suçları işleyen akıl hastalarının tedavi ve koruma amacıyla sağlık kurumunda geçirecekleri sürenin bir yıldan az olamayacağı, suçun ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet hapis cezasını gerektiren bir suç olması durumunda bu sürenin üç yıl olacağı hüküm altına alınmaktadır. Asgari bir tedavi süresi öngören bu düzenlemeyle akıl hastaları ile toplumun korunması amaçlanmaktadır.

MADDE 4- Günümüzde suç işleme oranının ve çeşitliliğinin artması karşısında, bozulan kamu düzeni düzeyi dikkate alınarak, suçlara ilişkin önemli önemsiz ayrımının yapılabilmesi gibi düşüncelerle benimsenmiş bir müessese olan “önödeme”, mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanununun yürürlük döneminde geniş bir uygulama alanı bulmuş ve büyük iş yükü altında bulunan mahkemelerimiz yönünden yararlı etkileri olmuştur. Kıta Avrupası ceza adaleti sistemlerinde de, değişik şekil ve koşullarla uygulanan bu kurumun kapsamı, Türk Ceza Kanununda oldukça sınırlı tutulmuş ve 75 inci maddesi uyarınca anılan Kanundaki sadece üç ayrı suç önödeme kapsamında yer almıştır. 2014 yılında ülke genelinde yürütülen soruşturmalara konu suçların yaklaşık binde biri maddenin uygulama sahasına girmiştir.

Kapsamının genişletilmesi halinde kurumun adalet sistemimize yapabileceği olumlu katkılar ve bu doğrultuda uygulamadan gelen öneriler dikkate alınarak Tasarıyla, önödeme uygulanabilecek suçların belirlenmesinde kabul edilen “üç ay”lık sınır, “iki yıl”a çıkarılmaktadır.

Diğer yandan, Tasarıyla yapılan değişiklikle uzlaşma kurumunun kapsamının, “mağduru belirli bir gerçek kişi olan suçlar”a göre belirlenmesi, önödeme kurumunun uygulama sahası bakımından dolaylı bir sınırlama getirmektedir. Önödemede, uzlaşma kapsamındaki suçlar hariç tutulmuş olduğundan, mağduru belirli bir gerçek kişi olan suçlarda, diğer koşullar bulunsa dahi önödeme uygulanamayacaktır. Örneğin, basit yaralama, tehdit ve hakaret gibi suçlar için kanunda öngörülen hapis cezalarının üst sınırı iki yılın atında olmasına rağmen, mağduru ancak belirli bir gerçek kişi olabilen ve Tasarıyla uzlaştırmanın kapsamına dahil edilmesi öngörülen bu suçlarda şüpheliye önödeme teklif edilemeyecek, sadece uzlaştırma usulünün uygulanıp uygulanmayacağı değerlendirilecektir. Belirli bir mağdura karşı işlenen suçların önödeme kapsamı dışında tutulması, mağdurun haklarının korunması ve zararının karşılanması amacına dayanmaktadır.

Öte yandan, maddeye eklenen altıncı fıkrayla önödemenin; kasıtlı suçlardan mükerrir olanlar, itiyadî suçlular ve suçu meslek edinenler tarafından işlenen suçlar ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar ve kamu görevlileri tarafından görev sebebiyle işlenen suçlar bakımından uygulanmayacağı hükmü getirilerek, ceza adaleti bakımından kabul görmeyecek bir “cezasızlık algısının” önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 5- Türk Ceza Kanununun uyuşturucu madde kullanma suçuyla ilgili hükümlerinde ıslah ve tedavi amacı, cezalandırarak caydırma amacına göre daha ön planda tutulmuştur. Uyuşturucu kullanımına devam edilmesi ve söz konusu tedavi amacının gerçekleştirilememesi halinde toplum ve fail hayatı bakımından tehlikelilik arz eden bu eylemin cezalandırılması öngörülmüştür.

Diğer yandan, kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensuplarının işlendiğini öğrendikleri suçları ihbar etme yükümlülüklerinin bulunması ve bu yükümlülüğe uymayanlar hakkında, statülerine göre Türk Ceza Kanununun 279 veya 280 inci maddeleri uyarınca soruşturma ve kovuşturma yapılması, uyuşturucu kullananların özellikle bağımlıların tedavi amacıyla resmi makamlara veya sağlık kuruluşlarına bizzat müracaat ederek tedavi yolunu

seçmelerini engellemektedir. Kişi, tedavi amacıyla resmi makamlara veya sağlık kuruluşlarına başvurduğunda, bir cezai müeyyideye muhatap olacağını düşünerek, tedaviden sarfi nazar edebilmektedir. Ayrıca, sağlık mesleği mensuplarının, uyuşturucu kullanan kişiler bakımından varlığı kabul edilen ihbar yükümlülükleri dolayısıyla hasta-hekim arasındaki güven ilişkisi zedelenmektedir.

İhbar yükümlülüğüne uyuşturucu madde kullanan ancak tedavi olarak bağımlılıktan kurtulmak isteyenler yönünden bir istisna tanınmadığı takdirde, bu suçla mücadele bakımından öngörülen amacın gerçekleşmesi zorlaşmaktadır. Bu nedenle, Türk Ceza Kanununun 192 nci maddesinin dördüncü fıkrasına hüküm eklenmekte ve uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişinin, hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmaktan dolayı soruşturma başlatılmadan önce resmi makamlara veya sağlık kuruluşlarına başvurarak tedavi ettirilmesini istemesi halinde, kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensuplarının Türk Ceza Kanununun 279 ve 280 inci maddeleri uyarınca suçu bildirme yükümlülüğü doğmayacağı düzenlenmektedir.

MADDE 6- Maddeyle, “Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi”ne uyum sağlamak amacıyla Türk Ceza Kanununun 226 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak, müstehcen ürünlerin üretiminde çocukları kullanmanın yanı sıra, çocuk görünümü taşıyan kişiler veya çocukların animasyon görüntüleri veya seslerinin kullanılması da suçun maddi unsurları arasına alınmaktadır.

Sözleşmenin 9 uncu maddesinde, çocuk pornografisinin dijital üretimi, bulundurulması ve dağıtımının çeşitli yönleri suç olarak tanımlanarak, çocuklara karşı işlenen cinsel suçlarda alınan koruyucu önlemler güçlendirilmeye çalışılmıştır. Çocuğa gerçekten zarar verilmese ve gerçek bir çocuk söz konusu olmasa bile, çocukları bu tür fiillere teşvik edebilecek ya da ayartabilecek ve böylece çocuklara kötü muameleye izin veren bir alt kültürün oluşmasına katkıda bulunabilecek davranışlar engellenmek istenmekte, bu nedenle yaptırıma bağlanmaktadır.

Diğer yandan, benzer fiiller Almanya, Fransa ve Amerika Birleşik Devletlerinde de suç olarak düzenlenmiştir.

MADDE 7- Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesinin 3 üncü maddesiyle, üye ülkeler yasadışı araya girme eylemini cezalandırmaya davet edilmektedir. Telefon, faks, e-posta ya da dosya transferi şeklindeki bütün elektronik veri transferleri, bu çerçevede korunması amaçlanan veri iletişiminin gizliliği kapsamında kalmaktadır. Yasadışı araya girme eylemleri, temelde bilişim sistemlerine girilmeksizin işlenen fiillerdendir. Bu doğrultuda Sözleşmeye uyum amacıyla Türk Ceza Kanununun 243 üncü maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmak suretiyle, sisteme girmeksizin verilerin izlenmesi de birinci fıkradaki suçun maddi unsurları arasına alınmaktadır.

Diğer yandan, maddeye eklenen dördüncü fıkrayla suçun soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı hale getirilmektedir. Böylece, somut olayın özelliklerine göre mağdurun iradesi dâhilinde failer bakımından ortaya çıkması muhtemel orantısız, telafisi güç zarar ve sonuçların da engellenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 8- Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 244 üncü maddesinde değişiklik yapılarak, sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme eylemleriyle ilgili cezalar caydırıcılığın sağlanması ve bu suçlarla etkin mücadele edilebilmesi amacıyla artırılmaktadır.

Diğer yandan, Sözleşmenin 7 nci maddesinde, klasik anlamdaki evrakta sahtecilik suçuna paralel bir şekilde bilişim ortamında saklanan verilerde sahtecilik yapılmasının da cezalandırılması öngörülmektedir. Bu doğrultuda maddeye beşinci fıkra eklenerek, ikinci ve

üçüncü fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesi suretiyle oluşturulan verilere dayalı olarak sahte belge düzenlenmesi halinde, ayrıca belgede sahtecilik suçlarına ilişkin hükümlerin uygulanacağı öngörülmektedir.

Düzenlemeyle hukuki işlem ve belgeleri de kapsayan hukuki ilişkiler açısından önemli olabilecek dijital verilerin güvenliği ve güvenilirliği sağlanmak istenmektedir. Bu suretle Sözleşme hükümleriyle uyum sağlanmaktadır.

MADDE 9- Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 245 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümleyle, suç sebebiyle sağlanan menfaatin değeri göz önünde bulundurularak, verilecek cezada indirim yapılabilmesi imkânı getirilmektedir. Suçtan sağlanan menfaatin çok düşük olduğu durumlarda adaletin sağlanabilmesi ve fiil-ceza orantısını bozan uygulamaların önüne geçilebilmesi için hakime cezada yarı oranına kadar indirim yapılabilmesi konusunda takdir yetkisi tanınmaktadır.

MADDE 10- Maddeyle, Türk Ceza Kanununa "Yasak cihaz veya programlar" başlıklı 245/A maddesi eklenmek suretiyle, bir cihazın, bilgisayar programının, şifrenin veya sair güvenlik kodunun; münhasıran bir bilişim suçunun işlenmesi için tasarlanması veya uyarlanması durumunda, bunları imal eden, ithal eden, sevk eden, nakleden, depolayan, kabul eden, satan, satışa arz eden, satın alan, başkalarına veren veya bulduran failerin cezalandırılması öngörülmektedir.

Sözleşmesinin 6 ncı maddesiyle akid taraflar, bilişim alanında suç işlenmesini kolaylaştıran cihazların kötüye kullanılmasını cezalandırmaya davet edilmektedir. Bilişim suçları ile bilişim sistemleri araç kılınarak işlenen suçlarla etkin ve caydırıcı bir şekilde mücadele edebilmek için hazırlık hareketi niteliğindeki bu tür eylemlerin suç ve ceza politikaları bakımından sınırlandırılması ve yaptırıma bağlanmasında yarar görülmektedir.

Maddede tanımlanan suçun oluşumunda kişinin suç işleme kastı dikkate alınmak zorundadır. Buna göre, bu tür cihaz ve programların, bilişim sistemlerinin güvenliğini test etmek amacıyla tasarlanması veya buldurulması halinde belirtilen suç oluşmayacaktır.

Diğer yandan, benzer filler Portekiz, Almanya ve Fransada da suç olarak düzenlenmiştir.

MADDE 11- Ceza Muhakemesi Kanununun 19 uncu maddesinde, hâkim veya mahkemenin hukukî veya fiilî sebeplerle görevini yerine getiremeyecek hâlde bulunması veya kovuşturmanın görevli ve yetkili mahkemenin bulunduğu yerde yapılması kamu güvenliği için tehlike oluşturması hallerinde davanın başka yerde bulunan bir mahkemeye nakline imkan tanınmıştır. Ancak, söz konusu maddede, yargılamayı yapan mahkemenin duruşmayı adliye dışında başka bir yerde yapmasına imkan tanıyan bir düzenleme bulunmamaktadır. Özellikle örgütlü suçlarda güvenlik gerekçesiyle veya fiziki imkansızlık nedeniyle duruşmaların adliye dışında başka bir yerde yapılması söz konusu olabilmektedir.

Maddeye eklenen yeni bir fıkrayla, duruşmanın nakli müessesesi ihdas edilerek, mahkemenin fiili sebepler veya güvenlik gerekçesiyle duruşmayı il sınırları içinde başka bir yerde yapabilmesine imkan sağlanmaktadır. Buna göre, duruşma il sınırları içinde olmak kaydıyla daha güvenli veya fiziki olarak daha elverişli bir yerde yapılabilecektir. Düzenlemede tabii hakim ilkesine uygun olarak, duruşmanın naklinden sonra da yargılamanın aynı mahkeme tarafından sürdürülmesi öngörülmektedir. Düzenleme, yargılama faaliyetinin elverişsiz koşullar altında sürdürülmesinin sakıncalarını bertaraf etmek üzere mahkemenin daha etkin bir şekilde yerine getirilmesine hizmet edecektir.

MADDE 12- Ceza Muhakemesi Kanununun 112 nci maddesinde, adli kontrol hükümlerini isteyerek yerine getirmeyen şüpheli veya sanık hakkında hükmedilebilecek hapis cezasının süresi ne olursa olsun, yetkili yargı mercinin derhal tutuklama kararı verebileceği düzenlenmiştir. Ancak, Ceza Muhakemesi Kanununda belirtilen azami tutukluluk sürelerinin dolması nedeniyle haklarında adli kontrol tedbiri uygulanmak suretiyle tahliyesine karar verilen şüpheli veya sanıkların, bu tedbirlere uymamaları halinde yeniden tutuklanıp tutuklanamayacakları hususunda uygulamada tereddüt ortaya çıkmıştır.

Maddeye eklenen yeni bir hükümlerle, tutukluluk süresinin dolması üzerine tahliye edilen şüpheli veya sanıkların adli kontrol tedbirlerine uymamaları halinde tutuklanabilecekleri düzenlenmektedir. Böylelikle, uygulamadaki tereddütlerin giderilmesiyle birlikte azami tutukluluk süresi sonunda salıverilen kişilerin kontrol altında tutulması amaçlanmaktadır.

MADDE 13- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, vermiş olduğu bir kararında, gizli soruşturmacının sadece örgüt kapsamında işlenen suçlarda görevlendirilebileceğine, yedinci fıkra sayılan ve münferiden işlenen suçlarda gizli soruşturmacı görevlendirilemeyeceğine hükmetmiştir.

Bireysel olarak işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti suçu ve sokak satıcılarıyla daha etkin mücadele edilebilmesi için gizli soruşturmacı görevlendirilmesi amacıyla Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinin yedinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 14- Makul sürede yargılanma hakkı, adil yargılanma hakkının en önemli unsurlarından birini oluşturmakta olup, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde bu hakka yer verilmiştir. Anayasanın, "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında, herkesin, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu; "Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması" başlıklı 141 inci maddesinin dördüncü fıkrasında ise, davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasının, yargının görevi olduğu düzenlenmiştir.

Bu hak, kişilere yargılamalarının makul sürede bitirilmesini talep etme hakkını vermektedir. Soruşturma aşaması da yargısal faaliyet kapsamında bulunduğundan bu aşamada da şüpheliler soruşturmanın makul sürede bitirilmesini isteme hakkına sahiptir. Buna karşın, Devletin adalet hizmetlerini etkin biçimde sunma ödevine aykırı olarak, adli soruşturma veya kovuşturmanın makul sürede sonuçlandırılmaması, iç hukukumuzda bir tazminat nedeni olarak düzenlenmemiştir.

Makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla Ülkemiz aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde açılan davalardan 540 tanesi ihlal kararıyla sonuçlanmış ve halen yaklaşık 900 dava Mahkeme önünde beklemektedir. Benzer şekilde Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yoluyla yapılan başvurulardan 283'ü ihlal kararıyla sonuçlanmış ve halen 2.100 başvuru Mahkeme önünde bulunmaktadır.

Diğer yandan, Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesinde ceza yargılamasında başvuru koruma tedbirleri nedeniyle Devletin sorumluluğu kabul edilmiş ve haksız uygulan tedbirler nedeniyle tazminat ödenmesi öngörülmüştür. Söz konusu maddenin birinci fıkrasına eklenen hükümlerle, soruşturma ve kovuşturma aşamalarının makul süre içinde sonuçlandırılmaması halinde de Devletçe tazminat ödenmesi esas getirilmekte ve adil yargılanma hakkının gerçekleşmesi amaçlanmaktadır. Makul sürenin belirlenmesinde ve makul sürenin aşılması durumunda ödenecek tazminat miktarları konusunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi tarafından belirlenen kriterlerin esas alınması gerekmektedir.

Diğer yandan, maddenin dördüncü fıkrasına göre Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının bir yıl içinde rücu edebilmektedir. Ancak, fıkrada rücu davasının hangi mahkemede görüleceğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Tazminata hükmeden mahkemenin işin özelliği gereği rücu davasına da bakması gerektiği değerlendirilmeye, fıkraya eklenen hükümle, rücu davasının, tazminat davasını karara bağlamış olan dairede görüleceğine ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Öte yandan, hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının, görevin kötüye kullanıldığının tespitinden itibaren bir yıl içinde ödenen tazminattan dolayı rücu edilebilecektir.

MADDE 15- Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinde yapılan değişiklikle, 141 inci maddede düzenlenen tazminat davalarına bakma görevi ağır ceza mahkemelerinin görev alanından çıkarılmakta ve adli yargı ilk derece mahkemesi hakim ve Cumhuriyet savcılarının bölge adliye mahkemeleri ceza dairesi başkanları, üyeleri ve burada görev yapan Cumhuriyet savcılarının karar ve işlemlerinden dolayı bölge adliye mahkemelerinin ilgili ceza dairesine; Yargıtay başkan ve üyelerinin karar ve işlemlerinden dolayı Yargıtay ilgili ceza dairesine verilmektedir. Bu daireler ilk derece mahkemesi sıfatıyla davalara bakacaktır. Bölge adliye mahkemelerince verilen kararlara karşı Yargıtay ilgili ceza dairesine; Yargıtay'ın ilgili ceza dairesince verilen kararlara karşı ise Yargıtay Ceza Genel Kuruluna temyiz başvurusu yapılabilecektir.

Diğer yandan, maddeye eklenen dokuzuncu fıkrayla, hakkaniyete uygun olması amacıyla tazminat davaları nedeniyle hükmedilecek vekalet ücretinin tazminat miktarından fazla olamayacağı hükmü getirilmektedir.

MADDE 16- Tasarıyla Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinde yapılan düzenlemeye uyum sağlamak amacıyla 143 üncü maddede değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 17- “Kamu davasının mecburiliği” ilkesini “takdirilik ilkesi”yle yumuşatan ve kamu davası açılmasıyla açılmaması arasında temelde kamu yararı bakımından bir değerlendirmeye dayanan “kamu davasının açılmasının ertelenmesi” müessesesi, ceza adaleti sistemimize ilk olarak 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunuyla girmiş, bilâhare 5560 sayılı Kanunla 5271 sayılı Kanuna taşınarak uygulama alanı yetişkinleri de içerecek biçimde genişletilmiştir. Bununla birlikte, kurumun, şikâyete tabi olup kanunda öngörülen hapis cezasının üst sınırı bir yıla kadar olan suçlarla sınırlandırılmış olması, ayrıca koşulları bulunsa bile uygulanıp uygulanmaması konusunda uygulamacıya çok geniş bir takdir hakkı tanınmış olması, bu usulün uygulanmasıyla elde edilmesi umulan hukukî ve sosyal faydaları sınırlamıştır.

Bu kurumdan daha geniş ve etkili biçimde faydalanılabilmesi amacıyla, Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesinde değişikliğe gidilerek, kapsamdaki suçlar belirlenirken dikkate alınan bir yıllık ceza üst sınırı iki yıla çıkarılmakta, ayrıca şikâyete tabi olma şartı da kaldırılmaktadır. Nitekim, 5560 sayılı Kanunun Adalet Komisyonuna sevk edilen ilk teklif metninde, uzlaşmaya tabi suçların yanı sıra, iki yıla kadar hapis cezasını gerektiren suçlar da kapsama dahil edilmiş, ancak Komisyon müzakerelerinde tedrici bir geçişin daha sağlıklı olacağı değerlendirilmiş ve Komisyon Raporundaki ifadelerle kapsam, “başlangıçta sınırlı tutulmuştur.”

Maddenin yürürlükteki ikinci fıkrasında yer alan ve koşulları gerçekleşmiş olsa bile uygulamada erteleme kararı verilir verilmemesinde geniş bir takdirin dayanağı olan “verebilir” ibaresi, “verir” şeklinde değiştirilerek uygulamacılar, maddenin üçüncü fıkrasına göre bir değerlendirmeye ve koşulları bulunduğu takdirde kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar vermeye sevk edilmek istenmektedir. Üçüncü fıkraya göre, kamu

davasının açılmasının ertelenmesi hâlinde şüphelinin suç işlemekten çekinip çekinmeyeceği ve kamu davası açılmasında açılmamasına veya açılmamasında açılmasına nazaran kamu yararı bulunduğu yönündeki değerlendirme zorunluluğu ve Cumhuriyet savcılarının bu çerçevedeki takdir yetkileri korunmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasına iki yeni bent eklenerek, bazı suç failleri ve belirli eylemler yönünden usulün uygulanmasına istisna getirilmektedir. Böylece kapsamın genişletilmesinden kaynaklanabilecek ve toplumda “cezasızlık” hissi uyandırabilecek sonuçlar engellenmek istenmektedir.

Diğer taraftan, bu usulün uygulanmasında bir şart olan mağdurun zararının giderilmesi bakımından, zararı tespit yetkisinin Cumhuriyet savcısına aidiyeti açıkça vurgulanarak uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu tespit, tarafların beyanı veya sunacakları belgelere, uygun olduğu ölçüde kolluk görevlilerinin yapacağı araştırmaya ya da nihai olarak gerekmesi halinde bilirkişi incelemesine dayanabilecektir.

Öte yandan, kişi hakkında yeterli şüphe bulunmaması sebebiyle kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi gereken hallerde bu usul uygulanamayacaktır. Uygulamada, özellikle Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi uyarınca uyuşturucu madde bulduran veya kullanan kişiler hakkında verilen kamu davasının açılmasının ertelenmesi ile tedavi ve denetimli serbestlik kararlarına karşı açık bir itiraz yolunun öngörülmemesinin doğurduğu sonuçlar da dikkate alınarak, 171 inci madde gereğince verilecek erteleme kararlarına suçtan zarar gören dışında şüphelinin de itiraz edebilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 18- Tasarıyla yeniden düzenlenen uzlaşma müessesesinin dava şartı olmaktan çıkarılması karşısında, iddianamenin iadesi nedenleri bu doğrultuda değiştirilmekte ve uzlaşma yoluna gidilmemesi iade sebebi olmaktan çıkarılmaktadır.

MADDE 19- Maddeyle, Ceza Muhakemesi Kanununun 232 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, heyet halinde çalışan mahkemelerce verilen kararlarda karşı oy gerekçesinin tümüyle duruşma tutanağına geçirilmediği durumlarda, hükmün gerekçesinin yazılması için öngörülen onbeş günlük süre içinde karşı oy gerekçesinin de dava dosyasına konulması, böylelikle yargılama faaliyetinin hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Diğer yandan, maddenin beşinci fıkrasında heyet halinde çalışan mahkemelerdeki hâkimlerden biri hükmü imza edemeyecek hâle gelirse, bunun nedeni mahkeme başkanı veya hükümde bulunan hâkimlerin en kıdemlisi tarafından hükmün altına yazılacağı belirtilmiş ancak, tek hakimli mahkemelerde izlenecek usul belirlenmemiştir. Hukuk Muhakemeleri Kanununun "Hükmün imza edilememesi" başlıklı 299 uncu maddesinde düzenlenen hükümlere paralel olarak beşinci fıkra değiştirilmekte ve tek hakimli mahkemelerde hâkimin ölmesi veya herhangi bir sebeple imzalayamayacak hâle gelmesi durumunda gerekçeli kararın yazılma usulü belirlenmektedir.

MADDE 20- Basit yargılama usulü, şüphelinin daha az bir yaptırım beklentisiyle soruşturma konusu olaydaki sorumluluğunu kabul ederek başlayan, bir tarafta sanık diğer tarafta savcılık ile hüküm ve denetim makamı olarak mahkemenin bulunduğu bir süreci ifade etmektedir. Kıta Avrupası hukuk sistemi içinde Fransa, İtalya ve Almanya gibi ülkelerde modellenen bu yeni usul, sanığın ikrarına hukukî sonuç bağlayan emsal ülke düzenlemelerinde olduğu gibi belirli bir ciddiyet düzeyindeki suçlarda muhakeme sürecinin gereksiz formalitelerden arındırılmasını ve kısaltılmasını, işlenen suçlara kısa süre içinde etkili ve orantılı bir karşılık verilerek bozulan kamu düzeninin yeniden sağlanmasını amaçlamaktadır.

Etkin pişmanlık hükümlerinin bulunduğu belli başlı suçlar ayrık tutulursa, ceza muhakemesi uygulamamız, soyut inkar savunmasında bulunan failler ile pişmanlık gösteren

ve samimi ikrarda bulunan failer arasında anlamlı bir fark oluşturmamaktadır. Takdiri indirim nedenlerinin, neredeyse tüm suç failleri lehine uygulanması pratiği, bu farkı daha da belirsiz hale getirmektedir. Buna karşın, pişmanlık gösteren ve ikrarıyla sübut sorununun çözümüne katkıda bulunan sanıklar kanunun öngördüğü cezayı almakta, inkar savunmasında bulunanlar ise delil durumuna göre cezalandırılabilirler gibi bazen de beraat etmektedirler. Maddi hakikatin araştırıldığı ceza muhakemesinde ispat mükellefiyeti her halükarda kamu makamına ait olmakla birlikte, bu sürece katkı sağlayan failin ödüllendirilmesi ve kendisine kısmî bir hukukî avantaj sağlanması mevcut duruma nazaran daha adaletli görülmektedir. Nitekim, mağdurun tatmini ve zararının giderilmesi amacına hizmet etmek üzere malvarlığı aleyhine işlenen suçlarda veya eylemin bütün boyutlarıyla aydınlatılarak sorumluların cezalandırılmasında büyük kamusal yarar bulunan ancak nitelikleri gereği delil elde edilmesinde önemli zorluklar bulunan uyuşturucu ticareti ya da örgüt suçlarında özel etkin pişmanlık hükümleri öngörülmüş ve pişmanlık gösteren failin cezasında indirimle gidilmiştir. Ancak, kanunda öngörülen hapis cezasının üst sınırı beş yıla kadar olan suçlarda, istisnalar dışında genel bir etkin pişmanlık hükmü düzenlenmemiştir.

Kanunda öngörülen cezasının üst sınırı beş yıla kadar hapis olan suçlarda, cezaların alt sınırı kural olarak üç ay ilâ iki yıl arasında değişen miktarlardadır. Bu suçlarla ilgili yapılan yargılamaların sonucunda, olayın özelliklerine göre alt sınırdan uzaklaşarak ceza tayinini haklı gösteren nedenler bulunmadıkça, alt sınırdan ceza tayinine gidilmekte, kurulan hükümler, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, hapis cezasının ertelenmesi veya seçenek yaptırımlara çevrilmesi kapsamında kalmaktadır. 2014 yılı verilerine göre, soruşturma aşamasındaki ortalama görülme süresi olan 378 gün ile kovuşturma aşamasındaki ortalama görülme süresi olan 231 gün esas alındığında, yukarıda bahsedilen ilk hüküm aşamasına ulaşılması için yaklaşık iki yıl geçmesi gerekmektedir. Kararın temyiz kanun yolu açık olarak verilmesi ve temyiz edilmesi durumunda bu süreye 354 günlük ceza dava dairelerindeki ortalama görülme süresi de eklendiğinde, bu süre daha da uzamaktadır.

Suç şüphesi altında bulunan kişiler, soruşturma sürecinde susma, herhangi bir açıklamada bulunmama hakkına sahip olduğu gibi sorumluluğunu kabul ve ikrar hakkına sahip bulunmaktadır. İkinci seçeneğin söz konusu olduğu her durumda, suçun niteliği ve cezasının ağırlığına veya geleneksel muhakeme yollarının kullanılmasında hukukî ve sosyal bir yarar bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, bütün ceza davalarının mahkemeye taşınmasının adil ve hakkaniyetli olmadığı açıktır. Ağır iş yükü altında bulunan ceza adaleti sistemlerinin bu tür, vehamet arz etmeyen basit suçlarda muhakeme sürecini basitleştirecek adımlar atması Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin de tavsiye kararlarına konu olmuştur.

1960'lı ve 1970'li yıllardaki köklü değişikliklerle "maslahata uygunluk" ilkesinden daha geniş bir biçimde istifade edilmeye başlanan Alman hukukunda, günümüzde Alman Ceza Usul Kanununun 417 ilâ 420 nci maddelerinde yer alan şekliyle "hızlandırılmış muhakeme" adı altında, genellikle sanığın suçu ikrar etmesi durumunda uygulanan ve bir seneye kadar hürriyeti bağlayıcı cezaya hükmedilmesi ile sonuçlanan bir muhakeme usulü bulunmaktadır.

Avusturya ceza muhakemesinde de "takdirilik ilkesi"ne uygun olarak kabul edilen farklı usullerin uygulanması söz konusu olup, bunlar arasında, suçun kanunda öngörülen cezası beş yılı aşmıyorsa, savcılığın faile sunduğu önerilerin fail tarafından kabul edilip ifası halinde soruşturmanın sonlandırılabilmesi imkanı bulunmaktadır. Keza kural olarak "kovuşturma mecburiyeti ilkesi"nin hakim olduğu bir başka ülke olan Estonya'da, Ceza Usul Kanununun 239 ilâ 250 nci maddelerinde dava pazarlığı kurumuna yer verilerek bu ilke yumuşatılmıştır.

Anglo-Amerikan hukuk geleneğine dayanan "dava-ceza pazarlığı"nı kıta Avrupası hukuk sistemiyle bağdaştır örnek modeller içinde uygulayan ülkeler arasında İtalya ve Fransa da bulunmaktadır. Söz konusu kurumun, "suçluluğun ön kabulü üzerine duruşma" veya "itiraf

duruşması” isimleriyle Ceza Usul Kanununun 495-7 ilâ 495-16 maddeleri arasında yer aldığı Fransa’da, soruşturma konusu eylemi gerçekleştirdiğini ve usulün uygulanmasını kabul eden şüpheli çoğunlukla aynı gün içinde mahkemeye sevk edilmekte ve geleneksel bir yargılama yapılması durumunda alması muhtemel asgari cezaya oranla daha düşük bir yaptırımla karşılaşmaktadır. Söz konusu usul, Fransa’da, on yıla kadar hapis cezası gerektiren hemen hemen bütün suçlarda uygulanabilmektedir.

Bu kapsamda, maddeyle Ceza Muhakemesi Kanununun mülga 250 nci maddesi yeniden düzenlenerek, benzer bir muhakeme usulüne ceza adaleti sistemimizde de yer verilmesi öngörülmektedir. Düzenlemeye göre, üst sınırı beş yıl ve daha az hapis cezasını gerektiren suçlar bakımından basit yargılama usulüne başvurulabilecektir. Bu usulün uygulanabilmesi için; şüphelinin kolluk veya Cumhuriyet savcısının bilgilendirmesi üzerine kendisine atfedilen fiili işlediğini Cumhuriyet savcısının huzurunda kabul etmesi gerekmektedir. Keza şüphelinin kasıtlı bir suçtan mükerrir, itiyati suçlu veya suçu meslek edinen kişilerden olmaması, bu usulün uygulanabilmesi için olması gereken zorunlu koşullardandır.

Söz konusu usule başvurulması, geleneksel muhakeme sürecini kısaltmak ve basitleştirmekle birlikte, ne soruşturmanın başında kolluk marifetiyle delil toplanması keyfiyetini, ne de hâkim tarafından dosyadaki hukuki kabulün maddî hakikate uygunluğunu kontrol görevini ortadan kaldırmamaktadır. Nitekim, usule başvuru şartları arasında yer alan suçun şüpheli tarafından işlendiği hususunda yeterli şüphenin mevcudiyeti, hukuki vasıflandırmayı yapmaya yetecek düzeyde, kaybolma ihtimali bulunan delillerin soruşturmanın başında evleviyetle toplanmasını gerektirmektedir. Keza, bu usulün herhangi bir nedenle uygulanamaması durumunda soruşturmaya geri dönülecek olması sebebiyle bu delillerin toplanması önem taşımaktadır.

Diğer taraftan, usulün uygulanmasında bir denetim ve neticesinde hüküm makamı olan hâkimin görevi, failin ikrarındaki samimiyeti kontrol etmek, gerek ikardaki kabulün, gerekse hukukî vasıflandırmanın dosyaya yansıyan oluşa uygunluğunu denetlemek olacaktır. Bununla birlikte hâkimin, maddî gerçeğin araştırılması amacıyla soruşturmanın genişletilmesi, yeni delillerin toplanması, tanık dinlenmesi gibi yetkileri bulunmamakta olup, maddî hakikatin ortaya çıkarılabilmesini teminen böyle bir araştırma yapılmasına ihtiyaç duyduğu takdirde usulün uygulanmasına ilişkin talebi reddetmesi gerekmektedir. Buna ilave olarak hakim, Cumhuriyet savcısının talebi veya hukukî vasıflandırmasıyla da bağlı olmayıp, farklı bir sonuca ulaşması halinde talebi reddedecektir.

Hâkimin incelemesi klasik bir duruşmalı inceleme değildir. Hakim, kural olarak incelemesini dosya üzerinden yapacak, ancak ihtiyaç duyması halinde faili dinleyebilecektir. Hakim, kabulün olaya uygunluğunu takdir sınırı bu şekilde belirlenmiş olmaktadır. İncelemesi sonunda gerekli koşulların varlığına kanaat getiren hâkimin uygulayabileceği yaptırımlar maddede ayrıntılı olarak belirlenmiştir. Belirtilenler dışında bir hüküm kurulması mümkün olmayacağı gibi, bu yaptırımlar üzerinden başkaca bir indirim veya artırım yapılması da söz konusu olmayacaktır. Keza verilen hüküm bakımından hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının uygulanması da mümkün değildir.

Geleneksel muhakemeye nazaran bu usulün farkının ortaya konulabilmesi amacıyla, inceleme ve hüküm sürecinin başlangıcı, kamu davası açan iddianame gibi bir belgeye değil, soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısının yazılı talebine bağlanmıştır. Hakim faili dinlemek ihtiyacı duyduğunda duruşma açabilecek, bu çerçevede usule uygun olduğu ölçüde duruşmayla ilgili diğer usul hükümlerini kıyasen uygulayabilecek ancak, duruşmanın ertelenmesi ya da delil araştırması sonucunu doğurabilecek bir tercihte bulunamayacaktır.

Hakimin, koşulların gerçekleşmediği kanaatiyle usulün uygulanmasına ilişkin talebi reddetmesi veya usulün failden kaynaklanan nedenlerle uygulanamaması durumunda, failin bu usulün uygulanması amacıyla yaptığı açıklamalar ve verdiği ifadenin, bilahare yürütülecek

soruşturma ve kovuşturmalarda delil olarak kullanılamayacağı esası da benimsenmektedir. Böylece, sistemden ılımlı bir karşılık beklentisiyle suçunu ikrar edecek failin teşviki amaçlanmaktadır.

MADDE 21- Maddeyle, çağdaş ceza adaleti sistemlerinde en etkili "onarıcı adalet" uygulamalarından biri olarak kabul edilen uzlaştırma, ülkemizdeki uygulama sonuçları gözetilerek yeniden düzenlenmekte, kapsam ve yöntem bakımından önemli değişiklikler getirilmektedir.

Madde başlığı; uzlaşmanın, tarafların özgür iradesine dayalı bir sonuç olmakla birlikte öncelikle, uyuşmazlıkla bağlantısı olmayan bir üçüncü kişinin yardımı ve hakemliğiyle yürütülmesi gereken bir süreç olma özelliği vurgulanarak, "uzlaştırma" şeklinde değiştirilmektedir.

Yalnız adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı beş yılı aşmayan ve şikayete tabi olup olmadığına bakılmaksızın mağduru belirli bir gerçek kişi olan suçlar esas alınarak maddenin kapsamı genişletilmekle birlikte, mükerrir suçlular gibi bazı kişiler veya örgütlü suçlar gibi belirli türdeki eylemler bakımından "cezasızlık" algısı yaratabilecek uygulamaların önüne geçilmesi amacıyla sınırlamalar getirilmektedir.

Getirilen en önemli yenilik, uzlaştırma usulüne başvurunun, kapsam içindeki suçlar yönünden bir dava şartı olmaktan çıkarılmasıdır. Her olayın kendine özgü koşulları ve tarafların durumunu değerlendirerek bu usule başvurulup başvurulmamasına Cumhuriyet savcısı karar verecektir. Cumhuriyet savcısı, dosyada yer alan bilgiler ışığında uzlaşmanın mümkün olup olmayacağını değerlendirecek ve mağdur ve failin yakın ilişki içinde olduğu veya yakın mahalde yaşadığı durumlarda uzlaştırma usulünün uygulanmasını öncelikli olarak dikkate alacaktır. Cumhuriyet savcısının bu konudaki takdirinin sınırı, fail veya mağdurun, bu usulün uygulanmasını talep etmeleri olacaktır.

Mevcut uygulamada uzlaşma kurumunun başarısını olumsuz etkileyen başlıca iki faktör bulunmaktadır. Bunlardan ilki, taraflara uzlaşma teklifinin çok erken bir aşamada yapılması ve olayın sıcaklığıyla teklifin çoğunlukla reddedilmesidir. İkincisi, tarafların teklifi kabul etmeleri hâlinde ilgili dosyanın "bekleyen iş yükü"ne dönüşecek olmasının uygulamacılarda doğurduğu isteksizliktir. Söz konusu sakıncaların giderilebilmesini teminen, yapılan düzenlemeyle, soruşturmada öncelikle suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe sebeplerinin aranması esası benimsenmektedir. Böylece olayın sıcaklığıyla uzlaştırma teklifi yapılmasının doğurduğu sakıncalar giderildiği gibi, dayanaktan veya yeterli delilden yoksun iddialar üzerine bu usule başvurulmasının da önüne geçilmiş olacaktır.

Diğer taraftan, düzenlemeye göre, uzlaştırma usulüne başvurulması durumunda soruşturma dosyasının, adliyelerde kurulması öngörülen adalet hizmetleri şube müdürlüğü bünyesinde bulunan uzlaştırma bürosuna gönderilmesi gerekmektedir. Uzlaştırma usulünün uygulanacağı dosyaların bütünüyle bu bürolara devredilmesi ve müteakip işlemlerin bu bürolar tarafından takibi yönündeki düzenleme, uygulamadaki iş yüküne bağlı tereddüt ve isteksizlikleri gidermek amacıyla yapılmaktadır.

MADDE 22- Kamu davası açıldıktan sonra kovuşturma konusu suçun uzlaştırma kapsamında olduğunun anlaşılması halinde uygulanacak usulün gösterildiği Ceza Muhakemesi Kanununun 254 üncü maddesi, Tasarıyla yeniden düzenlenen 253 üncü maddeye uygun olarak değiştirilmektedir. Maddeyle, uzlaştırma anlaşmasının süreye bağlı edimler içermesi hâlinde mahkeme tarafından durma kararı verilmesi öngörülmektedir.

MADDE 23- Mahkemelerce UYAP bilişim sisteminin kullanımı ile birlikte temyiz kanun yolu incelemesine gönderilen dosyalar, elektronik ortamda Cumhuriyet başsavcılıkları aracı kılınmaksızın doğrudan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmektedir. Aynı şekilde istinaf kanun yolu incelemesine gönderilecek dosyalar da, elektronik ortamda Cumhuriyet başsavcılıkları aracı kılınmaksızın doğrudan bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilebilecektir.

Mahkemelerce istinaf kanun yolu incelemesine gönderilecek fiziki dosyaların da yerel Cumhuriyet başsavcılıkları aracı kılınmaksızın doğrudan bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilmesini sağlamak amacıyla Ceza Muhakemesi Kanununun 277 nci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılması öngörülmektedir.

MADDE 24- Bölge adliye mahkemelerince temyiz kanun yolu incelemesine gönderilecek fiziki dosyaların bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılıkları aracı kılınmaksızın doğrudan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesini sağlamak amacıyla Ceza Muhakemesi Kanununun 297 nci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılması öngörülmektedir.

MADDE 25- Ceza Muhakemesi Kanununun 324 üncü maddesine eklenen altıncı fıkrayla, yargılama giderlerine karşı kanun yolu olarak itiraz müessesesi öngörülmekte, böylelikle sadece yargılama giderleri nedeniyle dosyanın Yargıtaya gelmesi engellenerek Yargıtayın iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır. Ancak, hüküm hakkında temyiz veya istinaf kanun yoluna başvurulması halinde, açıkça belirtilmesi koşuluyla, yargılama giderleri de hükümle birlikte incelenebilecektir. Temyiz veya istinaf nedeni yapılmayan yargılama giderlerine ilişkin hukuka aykırılıklar re'sen incelenemeyecektir.

Diğer yandan, Tasarıyla ceza mahkemelerince verilen kararlara karşı kanun yolu incelemeleri bakımından harç alınması yönünde düzenleme yapılmaktadır. Başvuran, harcı ödeyebilecek durumda olmadığını gösteren mali durumuna ilişkin belgeleri sunduğu takdirde mahkeme veya hâkim, başvurunu başvuru harcını ödemekten muaf tutabilecektir. Ayrıca, kanun yoluna ilişkin başvuru süresi içinde harç ödenmediği takdirde talep reddedilmiş sayılacak ve kanun yolu incelemesi yapılamayacaktır.

MADDE 26- 5560 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeyle kamu davasının açılmasının ertelenmesi müessesesinin Çocuk Koruma Kanunundan Ceza Muhakemesi Kanununa taşınması sonucu, erteleme süresi dışında çocuklar bakımından öngörülen bir ayrıcalık kalmamıştır. Çocuk Koruma Kanununun 19 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının üst sınırı beş yılı geçmeyen suçlardan dolayı kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilebileceği düzenlenerek, Tasarıyla Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesinde yapılan düzenlemeyle yetişkinler bakımından öngörülen iki yıllık sınır, suça sürüklenen çocuklar bakımından daha da genişletilmektedir.

MADDE 27- 5560 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeyle hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesinin Çocuk Koruma Kanunundan Ceza Muhakemesi Kanununa taşınması sonucu, denetim süresi dışında çocuklar bakımından öngörülen bir ayrıcalık kalmamıştır. Çocuk Koruma Kanununun 23 üncü maddesinde yapılan değişiklikle, yapılan yargılama sonunda hükmolunan üç yıl veya daha az süreli hapis ya da adli para cezaları bakımından mahkemece hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebileceği düzenlenerek, yetişkinler bakımından iki yıl olan sınır suça sürüklenen çocuklar lehine genişletilmektedir.

MADDE 28- Maddeyle, Hukuk Muhakemeleri Kanununun 46 ncı maddesi değiştirilmekte ve Ceza Muhakemesi Kanununun 141 ve 142 nci maddesinde benimsenen sorumluluk esasları getirilmektedir. Buna göre maddenin birinci fıkrasında sayılan devletin sorumluluğu ve rücu halleri, adli ve idari yargıda görülen hukuk davaları ile idari davalarda, kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk halleri de dahil olmak üzere hakimler ve savcıların verdikleri tüm kararlar ve yaptıkları her türlü işlemleri kapsayacak şekilde genişletilmektedir. Değişikle idari yargı hakim ve savcılarını da kapsama alınmaktadır. Açılacak tazminat davaları yine Devlet aleyhine açılacaktır.

Diğer yandan, Devlet ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkim ve savcılara görevin kötüye kullanıldığının tespitinden itibaren bir yıl içinde rücu edebilecektir.

Ayrıca, Tasarıyla Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesinde düzenlenmesi öngörülen, davaların makul sürede bitirilememesi nedeniyle Devlet aleyhine tazminat davası açılacağına ilişkin hüküm, aynı gerekçelerle hukuk hakimleri ve idari yargı hakim ve savcılarını bakımından da getirilmektedir.

MADDE 29- Maddeyle, Hukuk Muhakemeleri Kanununun 47 nci maddesi değiştirilmekte ve 46 ncı maddede düzenlenen tazminat davalarına bakacak mahkemeler belirlenmektedir.

MADDE 30- Terörizmin finansmanı suçu yapısı itibarıyla çok büyük oranda örgütlü işlenen bir suç olup, aynı zamanda sınır aşan niteliği de bünyesinde barındırmaktadır. Bu nedenle klasik koruma tedbirleriyle terörizmin finansmanı suçuyla mücadelede tam bir başarı sağlanması mümkün olmamaktadır. Söz konusu suçla mücadelenin daha etkili yürütülebilmesi için ihtiyaç haline gelen şirket yönetimine kayyım tayini, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme tedbirlerinin bu suç bakımından da uygulanabilmesi amacıyla Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesine hüküm eklenmektedir.

GEÇİCİ MADDE 1- Hakim ve Cumhuriyet savcılarının sorumluluğuna ilişkin Devlet aleyhine açılacak tazminat davalarına bakacak mahkemeler Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesi ile Hukuk Muhakemeleri Kanununun 47 nci maddesine göre belirlenmektedir. Tasarıyla söz konusu maddeler değiştirilmekte ve bölge adliye ve idare mahkemelerine de görev verilmektedir. Ancak, söz konusu mahkemeler kurulmuş olmakla birlikte henüz faaliyete geçmemiştir. Bu nedenle, bölge adliye mahkemeleri ile bölge idare mahkemeleri faaliyete başlayıncaya kadar, söz konusu maddelerin bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlerine göre görevli mahkeme ve daireler belirlenecektir.

MADDE 31- Yürürlük maddesidir.

MADDE 32- Yürütme maddesidir.

**2/7/1964 TARİHLİ VE 492 SAYILI HARÇLAR KANUNU
(KARŞILAŞTIRMA TABLOSU)**

YÜRÜRLÜKTEKİ METİN	TASLAK METİN
<p>Harçdan müstesna işlemler: Madde 13 – Aşağıda yazılı mevzular harçdan müstesnadır: a) (Değişik: 20/3/1981 - 2430/1 md.) Değeri 50 Yeni Türk Lirasını geçmeyen dava ve takipler (Ticari senetlere ait takipler hariç), b) Vasi tayini ve azli, hakimin reddi talebinin kabulü ve hakimin istinkafına ait kararlar, c) (Değişik: 30/12/1980 - 2366/1 md.) Ayda 100 Yeni Türk Lirasını geçmeyen nafakalara ait dava ve takipler, “Birden fazla kişiler lehine nafakaya hükmedilmesine dair ilamlarda her kişi lehine hükmedilen miktar müstakil olarak nazara alınır. d) İcra ve iflas dairelerinin kusuru yüzünden yanlış yapılmış olan işlemlerin ıslahı ve iptaline dair tetkik mercileri kararlarıyla, bu iptal veya ıslah dolayısıyla yeniden yapılacak işlemler, e) Ticaret sicilinde re'sen yapılan düzeltmeler, f) İcra tetkik mercilerinin cezaya mütedair kararlarıyla bu kararların temyizi işlemleri. g) İcra ve İflas Kanununun 270 nci maddesine göre yapılacak defter tutma işlemleri, h) Yetkili makamların isteyecekleri ilam ve sair evrak suretleri, i) Kamu adına C. savcılar tarafından Hukuk mahkemelerine açılan davalar ve kanun yolu başvuruları ile ceza mahkemelerinden verilen kararlara karşı kanun yolu başvuruları,</p>	<p>Harçdan müstesna işlemler: Madde 13 – Aşağıda yazılı mevzular harçdan müstesnadır: a) (Değişik: 20/3/1981 - 2430/1 md.) Değeri 50 Yeni Türk Lirasını geçmeyen dava ve takipler (Ticari senetlere ait takipler hariç), b) Vasi tayini ve azli, hakimin reddi talebinin kabulü ve hakimin istinkafına ait kararlar, c) (Değişik: 30/12/1980 - 2366/1 md.) Ayda 100 Yeni Türk Lirasını geçmeyen nafakalara ait dava ve takipler, “Birden fazla kişiler lehine nafakaya hükmedilmesine dair ilamlarda her kişi lehine hükmedilen miktar müstakil olarak nazara alınır. d) İcra ve iflas dairelerinin kusuru yüzünden yanlış yapılmış olan işlemlerin ıslahı ve iptaline dair tetkik mercileri kararlarıyla, bu iptal veya ıslah dolayısıyla yeniden yapılacak işlemler, e) Ticaret sicilinde re'sen yapılan düzeltmeler, f) İcra tetkik mercilerinin cezaya mütedair kararlarıyla bu kararların temyizi işlemleri. g) İcra ve İflas Kanununun 270 nci maddesine göre yapılacak defter tutma işlemleri, h) Yetkili makamların isteyecekleri ilam ve sair evrak suretleri, i) Kamu adına C. savcılar tarafından Hukuk mahkemelerine açılan davalar ve kanun yolu başvuruları ile ceza mahkemelerinden verilen kararlara karşı kanun yolu başvuruları, j) Ceza yargılamasında resen kanun yolu incelemesine tabi hükümler ile Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince soruşturma ve kovuşturma makamlarının istemi üzerine baro tarafından görevlendirilen müdafî</p>

<p>J (Ek: 21/1/1982 - 2588/3 md.) Genel Bütçeye dahil idarelerin bu Kanunun 1 ve 3 sayılı tarifelerine giren bütün işlemleri. Yukarıdaki işlemlerin hesaplanacak harçlarının, Genel Bütçeye dahil idarelerin haklılığı nispetinde karşı taraftan tahsiline ilgili merciince karar verilir.)</p>	<p>k (Ek: 21/1/1982 - 2588/3 md.) Genel Bütçeye dahil idarelerin bu Kanunun 1 ve 3 sayılı tarifelerine giren bütün işlemleri. Yukarıdaki işlemlerin hesaplanacak harçlarının, Genel Bütçeye dahil idarelerin haklılığı nispetinde karşı taraftan tahsiline ilgili merciince karar verilir.)</p>
<p>(1) SAYILI TARİFE (Değişik :21/11/1980 -2345/2 md.) Yargı harçları : (A) (Değişik : 21/1/1982 - 2588/14 md.) Mahkeme Harçları : Hukuk, ceza ve ticaret davalarıyla, idari davalarda ihtilafsız yargı konularında, Anayasa Mahkemesine bireysel başvurularda ve icra tetkik mercilerinde IV. Temyiz, istinaf ve itiraz harçları: a) Yargıtay hukuk dairelerine yapılacak temyiz başvurularında (136,00 T.L) 90 TL b) (Anayasa Mahkemesi'nin 20/10/2011 tarihli ve E.: 2011/54, K.: 2011/142 sayılı Kararı ile. (...)) c) Danıştaya yapılacak temyiz başvurularında (136,00 T.L) 90 TL d) Yürütmenin durdurulmasına ilişkin itirazlar dahil olmak üzere bölge idare mahkemelerine yapılacak istinaf yolu başvurularında (75,50 T.L) 50 TL e) Bölge adliye mahkemeleri hukuk dairelerine yapılacak istinaf yolu başvurularında (75,50 T.L) 50 TL f) (İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 1/11/2012 tarihli ve E.: 2011/64, K.: 2012/168 sayılı Kararı ile. (1))</p>	<p>(1) SAYILI TARİFE (Değişik :21/11/1980 -2345/2 md.) Yargı harçları : (A) (Değişik : 21/1/1982 - 2588/14 md.) Mahkeme Harçları : Hukuk, ceza ve ticaret davalarıyla, idari davalarda ihtilafsız yargı konularında, Anayasa Mahkemesine bireysel başvurularda ve icra tetkik mercilerinde IV. Temyiz, istinaf ve itiraz harçları: (Ek: 4/6/2008-5766/11 md.; Değişik: 31/3/2011-6217/13 md.) a) Yargıtay hukuk dairelerine yapılacak temyiz başvurularında <u>(136,00 T.L)</u> 90 TL b) Yargıtay ceza dairelerine yapılacak temyiz başvurularında 136 TL c) Danıştaya yapılacak temyiz başvurularında <u>(136,00 T.L)</u> 90 TL d) Yürütmenin durdurulmasına ilişkin itirazlar dahil olmak üzere bölge idare mahkemelerine yapılacak istinaf yolu başvurularında (75,50 T.L) 50 TL e) Bölge adliye mahkemeleri hukuk dairelerine yapılacak istinaf yolu başvurularında <u>(75,50 T.L)</u> 50 TL f) Bölge adliye mahkemeleri ceza dairelerine yapılacak istinaf yolu başvurularında 75,50 TL</p>

<p>g) (İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 1/11/2012 tarihli ve E.: 2011/64, K.: 2012/168 sayılı Kararı ile.) (1)</p> <p>h) (İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 1/11/2012 tarihli ve E.: 2011/64, K.: 2012/168 sayılı Kararı ile.) (1)</p>	<p>g) İdari yaptırımlar konusunda sulh ceza hâkimliğince verilen son karara karşı itirazın yapılacak başvurularda 30 TL</p> <p>h) İcra mahkemelerinin kararlarına karşı itirazın yapılacak başvurularda 30 TL</p>
---	---

26/9/2004 TARİHLİ VE 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU

<p>Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri</p> <p>Madde 57- (1) Fiili işlediği sırada akıl hastası olan kişi hakkında, koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilen akıl hastaları, yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınırlar.</p> <p>(2) Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilmiş olan akıl hastası, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca düzenlenen raporda toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalktığı veya önemli ölçüde azaldığının belirtilmesi üzerine mahkeme veya hakim kararıyla serbest bırakılabilir.</p> <p>(3) Sağlık kurulu raporunda, akıl hastalığının ve işlenen fiilin niteliğine göre, güvenlik bakımından kişinin tıbbi kontrol ve takibinin gerekip gerekmediği, gerekiyor ise, bunun süre ve aralıkları belirtilir.</p> <p>(4) Tıbbi kontrol ve takip, raporda gösterilen süre ve aralıklarla, Cumhuriyet savcılığınca bu kişilerin teknik donanımı ve yetkili uzmanı olan sağlık kuruluşuna gönderilmeleri ile sağlanır.</p> <p>(5) Tıbbi kontrol ve takipte, kişinin akıl hastalığı itibarıyla toplum açısından tehlikeliliğinin arttığı anlaşıldığında, hazırlanan rapora</p>	<p>Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri</p> <p>Madde 57- (1) Fiili işlediği sırada akıl hastası olan kişi hakkında, koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilen akıl hastaları, yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınırlar.</p> <p>(2) Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilmiş olan akıl hastası, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca düzenlenen raporda toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalktığı veya önemli ölçüde azaldığının belirtilmesi üzerine mahkeme veya hakim kararıyla serbest bırakılabilir. <u>Ancak, tedavi ve koruma amacıyla kurumda geçirecek süre; ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda üç yıldan, on yıl ve daha uzun süreli hapis cezasını gerektiren suçlarda ise bir yıldan az olamaz.</u></p> <p>(3) Sağlık kurulu raporunda, akıl hastalığının ve işlenen fiilin niteliğine göre, güvenlik bakımından kişinin tıbbi kontrol ve takibinin gerekip gerekmediği, gerekiyor ise, bunun süre ve aralıkları belirtilir.</p> <p>(4) Tıbbi kontrol ve takip, raporda gösterilen süre ve aralıklarla, Cumhuriyet savcılığınca bu kişilerin teknik donanımı ve yetkili uzmanı olan sağlık kuruluşuna gönderilmeleri ile sağlanır.</p> <p>(5) Tıbbi kontrol ve takipte, kişinin akıl hastalığı itibarıyla toplum açısından tehlikeliliğinin arttığı anlaşıldığında, hazırlanan rapora</p>
---	---

<p>dayanılarak, yeniden koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Bu durumda, bir ve devamı fıkralarda belirlenen işlemler tekrarlanır.</p> <p>(6) İşlediği fiille ilgili olarak hastalığı yüzünden davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişi hakkında birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre yerleştirildiği yüksek güvenlikli sağlık kuruluşunda düzenlenen kurul raporu üzerine, mahkûm olduğu hapis cezası, süresi aynı kalmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, mahkeme kararıyla akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir.</p> <p>(7) Suç işleyen alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı kişilerin, güvenlik tedbiri olarak, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılarına özgü sağlık kuruluşunda tedavi altına alınmasına karar verilir. Bu kişilerin tedavisi, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılığından kurtulmalarına kadar devam eder. Bu kişiler, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca bu yönde düzenlenecek rapor üzerine mahkeme veya hakim kararıyla serbest bırakılabilir.</p>	<p>dayanılarak, yeniden koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Bu durumda, bir ve devamı fıkralarda belirlenen işlemler tekrarlanır.</p> <p>(6) İşlediği fiille ilgili olarak hastalığı yüzünden davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişi hakkında birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre yerleştirildiği yüksek güvenlikli sağlık kuruluşunda düzenlenen kurul raporu üzerine, mahkûm olduğu hapis cezası, süresi aynı kalmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, mahkeme kararıyla akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir.</p> <p>(7) Suç işleyen alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı kişilerin, güvenlik tedbiri olarak, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılarına özgü sağlık kuruluşunda tedavi altına alınmasına karar verilir. Bu kişilerin tedavisi, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılığından kurtulmalarına kadar devam eder. Bu kişiler, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca bu yönde düzenlenecek rapor üzerine mahkeme veya hakim kararıyla serbest bırakılabilir.</p>
<p>Önödeme Madde 75- (1) Uzlaşma kapsamındaki suçlar hariç olmak üzere, yalnız adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı üç ayı aşmayan suçların faili; a) Adli para cezası maktu ise bu miktarı, değilse aşağı sınırını, b) Hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için yirmi Türk Lirası üzerinden bulunacak miktarı, c) Hapis cezası ile birlikte adli para cezası da öngörülmüş ise, hapis cezası için bu fıkranın (b) bendine göre belirlenecek miktar ile adli para cezasının aşağı sınırını, Soruşturma giderleri ile birlikte, Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebliğ üzerine on gün içinde ödediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz.</p> <p>(2) Özel kanun hükümleri gereğince işin doğrudan mahkemeye intikal etmesi halinde de fail, hâkim tarafından yapılacak bildirim üzerine</p>	<p>Önödeme Madde 75- (1) Uzlaşma kapsamındaki suçlar hariç olmak üzere, yalnız adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı iki yılı aşmayan suçların faili; a) Adli para cezası maktu ise bu miktarı, değilse aşağı sınırını, b) Hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için yirmi Türk Lirası üzerinden bulunacak miktarı, c) Hapis cezası ile birlikte adli para cezası da öngörülmüş ise, hapis cezası için bu fıkranın (b) bendine göre belirlenecek miktar ile adli para cezasının aşağı sınırını, Soruşturma giderleri ile birlikte, Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebliğ üzerine on gün içinde ödediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz.</p> <p>(2) Özel kanun hükümleri gereğince işin doğrudan mahkemeye intikal etmesi halinde de fail, hâkim tarafından yapılacak bildirim üzerine</p>

<p>fıkra hükümlerine göre saptanacak miktardaki parayı yargılama giderleriyle birlikte ödediğinde kamu davası düşer.</p> <p>(3) Cumhuriyet savcılığınca madde kapsamına giren suç nedeniyle önödeme işlemi yapılmadan dava açılması veya dava konusu fiilin niteliğinin değişmesi suretiyle madde kapsamına giren bir suça dönüşmesi halinde de yukarıdaki fıkra uygulanır.</p> <p>(4) Suçla ilgili kanun maddesinde yukarı sınırı üç ayı aşmayan hapis cezası veya adli para cezasından yalnız birinin uygulanabileceği hallerde ödenmesi gereken miktar, yukarıdaki fıkralara göre adli para cezası esas alınarak belirlenir.</p> <p>(5) Bu madde gereğince kamu davasının açılmaması veya ortadan kaldırılması, kişisel hakkın istenmesine, malın geri alınmasına ve müsadereye ilişkin hükümleri etkilemez.</p>	<p>birinci fıkra hükümlerine göre saptanacak miktardaki parayı yargılama giderleriyle birlikte ödediğinde kamu davası düşer.</p> <p>(3) Cumhuriyet savcılığınca madde kapsamına giren suç nedeniyle önödeme işlemi yapılmadan dava açılması veya dava konusu fiilin niteliğinin değişmesi suretiyle madde kapsamına giren bir suça dönüşmesi halinde de yukarıdaki fıkra uygulanır.</p> <p>(4) Suçla ilgili kanun maddesinde yukarı sınırı <u>iki yılı</u> aşmayan hapis cezası veya adli para cezasından yalnız birinin uygulanabileceği hallerde ödenmesi gereken miktar, yukarıdaki fıkralara göre adli para cezası esas alınarak belirlenir.</p> <p>(5) Bu madde gereğince kamu davasının açılmaması veya ortadan kaldırılması, kişisel hakkın istenmesine, malın geri alınmasına ve müsadereye ilişkin hükümleri etkilemez.</p> <p><u>(6) Bu madde hükümleri;</u> <u>a) Kasıtlı suçlardan mükerrir olanlar,</u> <u>b) İtiyadî suçlular ve suçu meslek edinenler,</u> <u>c) Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar,</u> <u>ç) Kamu görevlileri tarafından görev sebebiyle işlenen suçlar,</u> <u>bakımından uygulanmaz.</u></p>
<p>Etkin pişmanlık Madde 192- (1) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarına iştirak etmiş olan kişi, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, diğer suç ortaklarını ve uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin saklandığı veya imal edildiği yerleri merciine haber verirse, verilen bilginin suç ortaklarının yakalanmasını veya uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ele geçirilmesini sağlaması halinde, hakkında cezaya hükmolunmaz.</p> <p>(2) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, bu maddeyi kimden, nerede ve ne zaman temin ettiğini merciine haber vererek suçluların yakalanmalarını veya uyuşturucu veya uyarıcı maddenin</p>	<p>Etkin pişmanlık Madde 192- (1) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarına iştirak etmiş olan kişi, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, diğer suç ortaklarını ve uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin saklandığı veya imal edildiği yerleri merciine haber verirse, verilen bilginin suç ortaklarının yakalanmasını veya uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ele geçirilmesini sağlaması halinde, hakkında cezaya hükmolunmaz.</p> <p>(2) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, bu maddeyi kimden, nerede ve ne zaman temin ettiğini merciine haber vererek suçluların yakalanmalarını veya uyuşturucu veya uyarıcı</p>

ele geçirilmesini kolaylaştırır, hakkında cezaya hükmolunmaz.

(3) Bu suçlar haber alındıktan sonra gönüllü olarak, suçun meydana çıkmasına ve fail veya diğer suç ortaklarının yakalanmasına hizmet ve yardım eden kişi hakkında verilecek ceza, yardımın niteliğine göre dörtte birden yarısına kadar indirilir.

(4) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmaktan dolayı soruşturma başlatılmadan önce resmi makamlara başvurarak tedavi ettirilmesini isterse, cezaya hükmolunmaz.

maddenin ele geçirilmesini kolaylaştırır, hakkında cezaya hükmolunmaz.

(3) Bu suçlar haber alındıktan sonra gönüllü olarak, suçun meydana çıkmasına ve fail veya diğer suç ortaklarının yakalanmasına hizmet ve yardım eden kişi hakkında verilecek ceza, yardımın niteliğine göre dörtte birden yarısına kadar indirilir.

(4) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmaktan dolayı soruşturma başlatılmadan önce resmi makamlara veya sağlık kuruluşlarına başvurarak tedavi ettirilmesini isterse, cezaya hükmolunmaz. Bu durumda kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensuplarının 279 ve 280 inci maddeler uyarınca suç bildirme yükümlülüğü doğmaz.

Müstehecenlik

Madde 226- (1) a) Bir çocuğa müstehecen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünleri veren ya da bunların içeriğini gösteren, okuyan, okutan veya dinleten,

b) Bunların içeriklerini çocukların girebileceği veya görebileceği yerlerde ya da alenen gösteren, görülebilecek şekilde sergileyen, okuyan, okutan, söyleyen, söyleten,

c) Bu ürünleri, içeriğine vakıf olunabilecek şekilde satışa veya kiraya arz eden,

d) Bu ürünleri, bunların satışına mahsus alışveriş yerleri dışında, satışa arz eden, satan veya kiraya veren,

e) Bu ürünleri, sair mal veya hizmet satışları yanında veya dolayısıyla bedelsiz olarak veren veya dağıtan,

f) Bu ürünlerin reklamını yapan,

Kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Müstehecen görüntü, yazı veya sözleri basın ve yayın yolu ile yayınlayan veya yayınlanmasına aracılık eden kişi altı aydan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(3) Müstehecen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünlerin üretiminde çocukları kullanan kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu ürünleri ülkeye sokan, çoğaltan, satışa arz eden, satan, nakleden, depolayan, ihraç eden, bulunduran ya da başkalarının kullanımına sunan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(4) Şiddet kullanılarak, hayvanlarla, ölmüş insan bedeni üzerinde veya doğal olmayan yoldan yapılan cinsel davranışlara ilişkin yazı, ses veya görüntüleri içeren ürünleri üreten, ülkeye sokan, satışa arz eden, satan, nakleden, depolayan, başkalarının kullanımına sunan veya bulunduran kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile

Müstehecenlik

Madde 226- (1) a) Bir çocuğa müstehecen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünleri veren ya da bunların içeriğini gösteren, okuyan, okutan veya dinleten,

b) Bunların içeriklerini çocukların girebileceği veya görebileceği yerlerde ya da alenen gösteren, görülebilecek şekilde sergileyen, okuyan, okutan, söyleyen, söyleten,

c) Bu ürünleri, içeriğine vakıf olunabilecek şekilde satışa veya kiraya arz eden,

d) Bu ürünleri, bunların satışına mahsus alışveriş yerleri dışında, satışa arz eden, satan veya kiraya veren,

e) Bu ürünleri, sair mal veya hizmet satışları yanında veya dolayısıyla bedelsiz olarak veren veya dağıtan,

f) Bu ürünlerin reklamını yapan,

Kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Müstehecen görüntü, yazı veya sözleri basın ve yayın yolu ile yayınlayan veya yayınlanmasına aracılık eden kişi altı aydan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(3) Müstehecen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünlerin üretiminde çocukları, **temsili çocuk görüntü ve seslerini veya çocuk gibi görünen kişileri** kullanan kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu ürünleri ülkeye sokan, çoğaltan, satışa arz eden, satan, nakleden, depolayan, ihraç eden, bulunduran ya da başkalarının kullanımına sunan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(4) Şiddet kullanılarak, hayvanlarla, ölmüş insan bedeni üzerinde veya doğal olmayan yoldan yapılan cinsel davranışlara ilişkin yazı, ses veya görüntüleri içeren ürünleri üreten, ülkeye sokan, satışa arz eden, satan, nakleden, depolayan, başkalarının kullanımına sunan veya bulunduran kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para

<p>cezalandırılır.</p> <p>(5) Üç ve dördüncü fıkralardaki ürünlerin içeriğini basın ve yayın yolu ile yayınlayan veya yayınlanmasına aracılık eden ya da çocukların görmesini, dinlemesini veya okumasını sağlayan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.</p> <p>(6) Bu suçlardan dolayı, tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.</p> <p>(7) Bu madde hükümleri, bilimsel eserlerle; üçüncü fıkra hariç olmak ve çocuklara ulaşması engellenmek koşuluyla, sanatsal ve edebi değeri olan eserler hakkında uygulanmaz.</p>	<p>cezası ile cezalandırılır.</p> <p>(5) Üç ve dördüncü fıkralardaki ürünlerin içeriğini basın ve yayın yolu ile yayınlayan veya yayınlanmasına aracılık eden ya da çocukların görmesini, dinlemesini veya okumasını sağlayan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.</p> <p>(6) Bu suçlardan dolayı, tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.</p> <p>(7) Bu madde hükümleri, bilimsel eserlerle; üçüncü fıkra hariç olmak ve çocuklara ulaşması engellenmek koşuluyla, sanatsal ve edebi değeri olan eserler hakkında uygulanmaz.</p>
<p>Bilişim sistemine girme</p> <p>Madde 243- (1) Bir bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına, hukuka aykırı olarak giren ve orada kalmaya devam eden kimseye bir yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir.</p> <p>(2) Yukarıdaki fıkrada tanımlanan fiillerin bedeli karşılığı yararlanılabilen sistemler hakkında işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilir.</p> <p>(3) Bu fiil nedeniyle sistemin içerdiği veriler yok olur veya değişirse, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.</p>	<p>Bilişim sistemine girme</p> <p>Madde 243- (1) Bir bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına, hukuka aykırı olarak giren veya orada kalmaya devam eden kimseye bir yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir. <u>Sisteme girmeksizin verilerin izlenmesi halinde de bu fıkraya göre ceza verilir.</u></p> <p>(2) Yukarıdaki fıkrada tanımlanan fiillerin bedeli karşılığı yararlanılabilen sistemler hakkında işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilir.</p> <p>(3) Bu fiil nedeniyle sistemin içerdiği veriler yok olur veya değişirse, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.</p> <p><u>(4) Bu maddede yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikavete bağlıdır.</u></p>
<p>Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme</p> <p>Madde 244- (1) Bir bilişim sisteminin işleyişini engelleyen veya bozan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.</p> <p>(2) Bir bilişim sistemindeki verileri bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan, sisteme veri yerleştiren, var olan verileri başka bir yere gönderen kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.</p>	<p>Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme</p> <p>Madde 244- (1) Bir bilişim sisteminin işleyişini engelleyen veya bozan kişi, üç yıldan yeddi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.</p> <p>(2) Bir bilişim sistemindeki verileri bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan, sisteme veri yerleştiren, var olan verileri elde eden veya başka bir yere gönderen kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.</p>

<p>(3) Bu fiillerin bir banka veya kredi kurumuna ya da bir kamu kurum veya kuruluşuna ait bilişim sistemi üzerinde işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.</p> <p>(4) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesi suretiyle kişinin kendisinin veya başkasının yararına haksız bir çıkar sağlamasının başka bir suç oluşturmaması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.</p>	<p>(3) Bu fiillerin bir banka veya kredi kurumuna ya da bir kamu kurum veya kuruluşuna ait bilişim sistemi üzerinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir katı oranında artırılır.</p> <p>(4) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesi suretiyle kişinin kendisinin veya başkasının yararına haksız bir çıkar sağlamasının başka bir suç oluşturmaması halinde, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.</p> <p><u>(5) İkinci ve üçüncü fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesi suretiyle oluşturulan verilere dayalı olarak sahte belge düzenlenmesi halinde, ayrıca belgede sahtecilik suçlarına ilişkin hükümler uygulanır.</u></p>
<p>Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması</p> <p>Madde 245 – (1) Başkasına ait bir banka veya kredi kartını, her ne suretle olursa olsun ele geçiren veya elinde bulunduran kimse, kart sahibinin veya kartın kendisine verilmesi gereken kişinin rızası olmaksızın bunu kullanarak veya kullandırtarak kendisine veya başkasına yarar sağlarsa, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.</p> <p>(2) Başkalarına ait banka hesaplarıyla ilişkilendirilerek sahte banka veya kredi kartı üreten, satan, devreden, satın alan veya kabul eden kişi üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.</p> <p>(3) Sahte oluşturulan veya üzerinde sahtecilik yapılan bir banka veya kredi kartını kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlayan kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.</p> <p>(4) Birinci fıkrada yer alan suçun;</p> <p>a) Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,</p>	<p>Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması</p> <p>Madde 245 – (1) Başkasına ait bir banka veya kredi kartını, her ne suretle olursa olsun ele geçiren veya elinde bulunduran kimse, kart sahibinin veya kartın kendisine verilmesi gereken kişinin rızası olmaksızın bunu kullanarak veya kullandırtarak kendisine veya başkasına yarar sağlarsa, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. <u>Sağlanan menfaatin değeri göz önünde bulundurulur, bu fıkra göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.</u></p> <p>(2) Başkalarına ait banka hesaplarıyla ilişkilendirilerek sahte banka veya kredi kartı üreten, satan, devreden, satın alan veya kabul eden kişi üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.</p> <p>(3) Sahte oluşturulan veya üzerinde sahtecilik yapılan bir banka veya kredi kartını kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlayan kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.</p> <p>(4) Birinci fıkrada yer alan suçun;</p> <p>a) Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,</p>

<p>b) Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinen veya evlâtlığın, c) Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin, Zararına olarak işlenmesi hâlinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz. (5) Birinci fıkra kapsamına giren fiillerle ilgili olarak bu Kanunun malvarlığına karşı suçlara ilişkin etkin pişmanlık hükümleri uygulanır.</p>	<p>b) Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinen veya evlâtlığın, c) Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin, Zararına olarak işlenmesi hâlinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz. (5) Birinci fıkra kapsamına giren fiillerle ilgili olarak bu Kanunun malvarlığına karşı suçlara ilişkin etkin pişmanlık hükümleri uygulanır.</p>
	<p><u>Yasak cihaz veya programlar</u> <u>Madde 245/A- Bir cihazın, bilgisayar programının, şifrenin veya sair güvenlik kodunun; münhasıran bu Bölümde yer alan suçlar ile bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle işlenebilen diğer suçların işlenmesi için tasarlanması veya uyarlanması durumunda, bunları imal eden, ithal eden, sevk eden, nakleden, depolayan, kabul eden, satan, satışa arz eden, satın alan, başkalarına veren veya bulunduran kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.</u></p>
4/12/2004 TARİHLİ VE 5271 SAYILI CEZA MUHALEMESİ KANUNU	
<p>Davanın nakli Madde 19 – (1) Yetkili hâkim veya mahkeme, hukukî veya fiilî sebeplerle görevini yerine getiremeyecek hâlde bulunursa; yüksek görevli mahkeme, davanın başka yerde bulunan aynı derecede bir mahkemeye nakline karar verir. (2) Kovuşturmanın görevli ve yetkili olan mahkemenin bulunduğu yerde yapılması kamu güvenliği için tehlikeli olursa, davanın naklini Adalet Bakanı Yargıtaydan ister.</p>	<p>Davanın <u>ve duruşmanın</u> nakli Madde 19 – (1) Yetkili hâkim veya mahkeme, hukukî veya fiilî sebeplerle görevini yerine getiremeyecek hâlde bulunursa; yüksek görevli mahkeme, davanın başka yerde bulunan aynı derecede bir mahkemeye nakline karar verir. (2) Kovuşturmanın görevli ve yetkili olan mahkemenin bulunduğu yerde yapılması kamu güvenliği için tehlikeli olursa, davanın naklini Adalet Bakanı Yargıtaydan ister. <u>(3) Mahkeme, fiili sebepler veya güvenlik gerekçesiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına karar verebilir.</u></p>

<p>Tedbirlere uymama Madde 112 – (1) Adli kontrol hükümlerini isteyerek yerine getirmeyen şüpheli veya sanık hakkında, hükmedilebilecek hapis cezasının süresi ne olursa olsun, yetkili yargı mercii hemen tutuklama kararı verebilir.</p>	<p>Tedbirlere uymama Madde 112 – (1) Adli kontrol hükümlerini isteyerek yerine getirmeyen şüpheli veya sanık hakkında, hükmedilebilecek hapis cezasının süresi ne olursa olsun, yetkili yargı mercii hemen tutuklama kararı verebilir. <u>Tutukluluk için öngörülen azami sürenin dolması nedeniyle adli kontrol uygulanarak salıverilenler hakkında da bu madde hükmü uygulanır.</u></p>
<p>Gizli soruşturmacı görevlendirilmesi Madde 139 – (1) (Değişik: 21/2/2014–6526/13 md.) Soruşturma konusu suçun işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması ve başka surette delil elde edilememesi hâlinde, kamu görevlileri gizli soruşturmacı olarak görevlendirilebilir. Bu madde uyarınca yapılacak görevlendirmeye ağır ceza mahkemesince oy birliğiyle karar verilir. İtiraz üzerine bu tedbire karar verilebilmesi için de oy birliği aranır. (2) Soruşturmacının kimliği değiştirilebilir. Bu kimlikle hukukî işlemler yapılabilir. Kimliğin oluşturulması ve devam ettirilmesi için zorunlu olması durumunda gerekli belgeler hazırlanabilir, değiştirilebilir ve kullanılabilir. (3) Soruşturmacı görevlendirilmesine ilişkin karar ve diğer belgeler ilgili Cumhuriyet Başsavcılığında muhafaza edilir. Soruşturmacının kimliği, görevinin sona ermesinden sonra da gizli tutulur. (4) Soruşturmacı, faaliyetlerini izlemekle görevlendirildiği örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunmak ve bu örgütün faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili delilleri toplamakla yükümlüdür. (5) Soruşturmacı, görevini yerine getirirken suç işleyemez ve görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu tutulamaz.</p>	<p>Gizli soruşturmacı görevlendirilmesi Madde 139 – (1) (Değişik: 21/2/2014–6526/13 md.) Soruşturma konusu suçun işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması ve başka surette delil elde edilememesi hâlinde, kamu görevlileri gizli soruşturmacı olarak görevlendirilebilir. Bu madde uyarınca yapılacak görevlendirmeye ağır ceza mahkemesince oy birliğiyle karar verilir. İtiraz üzerine bu tedbire karar verilebilmesi için de oy birliği aranır. (2) Soruşturmacının kimliği değiştirilebilir. Bu kimlikle hukukî işlemler yapılabilir. Kimliğin oluşturulması ve devam ettirilmesi için zorunlu olması durumunda gerekli belgeler hazırlanabilir, değiştirilebilir ve kullanılabilir. (3) Soruşturmacı görevlendirilmesine ilişkin karar ve diğer belgeler ilgili Cumhuriyet Başsavcılığında muhafaza edilir. Soruşturmacının kimliği, görevinin sona ermesinden sonra da gizli tutulur. (4) Soruşturmacı, faaliyetlerini izlemekle görevlendirildiği örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunmak ve bu örgütün faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili delilleri toplamakla yükümlüdür. (5) Soruşturmacı, görevini yerine getirirken suç işleyemez ve görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu tutulamaz.</p>

<p>(6) Soruşturmacı görevlendirilmesi suretiyle elde edilen kişisel bilgiler, görevlendirildiği ceza soruşturması ve kovuşturması dışında kullanılamaz. (Ek: 21/2/2014–6526/13 md.) Suçla bağlantılı olmayan kişisel bilgiler derhâl yok edilir.</p> <p>(7) Bu madde hükümleri ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir:</p> <p>a) Türk Ceza Kanununda yer alan;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188), 2. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (iki, yedi ve sekizinci fıkralar hariç, madde 220), 3. Silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315). <p>b) Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.</p> <p>c) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.</p>	<p>(6) Soruşturmacı görevlendirilmesi suretiyle elde edilen kişisel bilgiler, görevlendirildiği ceza soruşturması ve kovuşturması dışında kullanılamaz. (Ek: 21/2/2014–6526/13 md.) Suçla bağlantılı olmayan kişisel bilgiler derhâl yok edilir.</p> <p>(7) Bu madde hükümleri ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir:</p> <p>a) Türk Ceza Kanununda yer alan;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın</u> uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188), 2. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (iki, yedi ve sekizinci fıkralar hariç, madde 220), 3. Silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315). <p>b) Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.</p> <p>c) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.</p>
<p style="text-align: center;">YEDİNCİ BÖLÜM Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat</p> <p>Tazminat istemi Madde 141 – (1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen, b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan, c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan, d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen, 	<p style="text-align: center;">YEDİNCİ BÖLÜM <u>Suç Soruşturması ve Kovuşturması</u> Nedeniyle Tazminat</p> <p>Tazminat istemi Madde 141 – (1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen, b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan, c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan, d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

- e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,
- f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,
- g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,
- h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,
- i) Hakkındaki arama kararı ölçsüz bir şekilde gerçekleştirilen,
- j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,
- k) **(Ek: 11/4/2013-6459/17 md.)** Yakalama veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) **(Ek:18/6/2014-6545/70 md.)** Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

- e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,
- f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,
- g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,
- h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,
- i) Hakkındaki arama kararı ölçsüz bir şekilde gerçekleştirilen,
- j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,
- k) **(Ek: 11/4/2013-6459/17 md.)** Yakalama veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

D) Soruşturma ve kovuşturma aşamaları makul süre içinde sonuçlandırılmayan,

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) **(Ek:18/6/2014-6545/70 md.)** Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

<p>(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarında bir yıl içinde rücu eder.</p>	<p>(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarında, <u>görevin kötüye kullanıldığının tespitinden itibaren</u> bir yıl içinde rücu eder. <u>Rücu davası, tazminat davasını karara bağlamış olan dairede görülür.</u></p>
<p>Tazminat isteminin koşulları Madde 142 – (1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.</p> <p>(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır.</p> <p>(3) Tazminat isteminde bulunan kişinin dilekçesine, açık kimlik ve adresini, zarara uğradığı işlemin ve zararın nitelik ve niceliğini kaydetmesi ve bunların belgelerini eklemesi gereklidir.</p>	<p>Tazminat isteminin koşulları Madde 142 – (1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.</p> <p><u>(2) Suç soruşturma ve kovuşturmaları nedeniyle açılacak tazminat davaları,</u> <u>a) Adli yargı ilk derece mahkemesi hakim ve Cumhuriyet savcılarında ilçe bölge adliye mahkemeleri ceza dairesi başkanları, üyeleri ve burada görev yapan Cumhuriyet savcılarının karar ve işlemlerinden dolayı bölge adliye mahkemelerinin ilgili ceza dairesince,</u> <u>b) Yargıtay başkan ve üyelerinin karar ve işlemlerinden dolayı Yargıtay ilgili ceza dairesince,</u> <u>ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülür. Bölge adliye mahkemesince verilen kararlara karşı Yargıtay'ın ilgili ceza dairesine; Yargıtay'ın ilgili ceza dairesince verilen kararlara karşı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna temyize başvurulabilir.</u></p> <p>(3) Tazminat isteminde bulunan kişinin dilekçesine, açık kimlik ve adresini, zarara uğradığı işlemin ve zararın nitelik ve niceliğini kaydetmesi ve bunların belgelerini eklemesi gereklidir.</p>

(4) Dilekçesindeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda **mahkeme**, eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye duyurur. Süresinde eksiği tamamlanmayan dilekçe, **mahkemeye**, itiraz yolu açık olmak üzere reddolunur.

(5) **Mahkeme**, dosyayı inceledikten sonra yeterliliğini belirlediği dilekçe ve eki belgelerin bir örneğini Devlet Hazinesinin kendi yargı çevresindeki temsilcisine tebliğ ederek, varsa beyan ve itirazlarını onbeş gün içinde yazılı olarak bildirmesini ister.

(6) İstem ve ispat belgelerinin değerlendirilmesinde ve tazminat hukukunun genel prensiplerine göre verilecek tazminat miktarının saptanmasında **mahkeme** gerekli gördüğü her türlü araştırmayı yapmaya veya **hâkimlerinden** birine yaptırmaya yetkilidir.

(7) (**Değişik: 25/5/2005 - 5353/20 md.**) **Mahkeme**, kararını duruşmalı olarak verir. İstemde bulunan ile Hazine temsilcisi, açıklamalı çağrı kâğıdı tebliğine rağmen gelmezlerse, yokluklarında karar verilebilir.

(8) Karara karşı, istemde bulunan, Cumhuriyet savcısı veya Hazine temsilcisi, **istinaf** yoluna başvurabilir; inceleme öncelikle ve ivedilikle yapılır.

(4) Dilekçesindeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda **daire**, eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye duyurur. Süresinde eksiği tamamlanmayan dilekçe, **dairece**, itiraz yolu açık olmak üzere reddolunur.

(5) **Daire**, dosyayı inceledikten sonra yeterliliğini belirlediği dilekçe ve eki belgelerin bir örneğini Devlet Hazinesinin kendi yargı çevresindeki temsilcisine tebliğ ederek, varsa beyan ve itirazlarını onbeş gün içinde yazılı olarak bildirmesini ister.

(6) İstem ve ispat belgelerinin değerlendirilmesinde ve tazminat hukukunun genel prensiplerine göre verilecek tazminat miktarının saptanmasında **daire** gerekli gördüğü her türlü araştırmayı yapmaya veya **üyelerinden** birine yaptırmaya yetkilidir.

(7) (**Değişik: 25/5/2005 - 5353/20 md.**) **Daire**, kararını duruşmalı olarak verir. İstemde bulunan ile Hazine temsilcisi, açıklamalı çağrı kâğıdı tebliğine rağmen gelmezlerse, yokluklarında karar verilebilir.

(8) Karara karşı, istemde bulunan, Cumhuriyet savcısı veya Hazine temsilcisi, **temyiz** yoluna başvurabilir; inceleme öncelikle ve ivedilikle yapılır.

(9) Tazminat davaları nedeniyle dairece hükmedilecek vekalet ücreti üçyüz liradan az olmamak üzere tazminat miktarından fazla olamaz.

Tazminatın geri alınması

Madde 143 – (1) Kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararı sonradan kaldırılarak, hakkında kamu davası açılan ve mahkûm edilenlerle, yargılamanın aleyhte yenilenmesiyle beraat kararı kaldırılıp mahkûm edilenlere ödenmiş tazminatların mahkûmiyet süresine ilişkin kısmı, Cumhuriyet savcısının yazılı istemi ile aynı **mahkemeden** alınacak kararla kamu alacaklarının tahsiline ilişkin mevzuat hükümleri uygulanarak geri alınır. Bu karara itiraz edilebilir.

(2) (Mülga: 18/6/2014 - 6545/103 md.)

(3) İftira konusunu oluşturan suç veya yalan tanıklık nedeniyle gözaltına alınma ve tutuklama halinde; Devlet, iftira eden veya yalan tanıklıkta bulunan kişiye de rücu eder.

Kamu davasını açmada takdir yetkisi

Madde 171 – (1) Cezayı kaldıran şahsî sebep olarak etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasını gerektiren koşulların ya da şahsî cezasızlık sebebinin varlığı halinde, Cumhuriyet savcısı kovuşturmaya yer olmadığı kararı verebilir.

(2) ~~253-üncü maddenin ondokuzuncu fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere,~~ Cumhuriyet savcısı, ~~soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olup,~~ üst sınırı ~~bir~~ yıl ~~veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren~~ suçlardan dolayı, yeterli şüphenin varlığına rağmen, kamu davasının açılmasının beş yıl süreyle ertelenmesine karar **verebilir**. Suçtan zarar gören, bu karara 173 üncü madde hükümlerine göre itiraz edebilir.

(3) Kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilebilmesi için, ~~uzlaşmaya ilişkin hükümler saklı kalmak üzere;~~

a) ~~Şüphelinin daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezası ile mahkûm olmamış bulunması,~~

Tazminatın geri alınması

Madde 143 – (1) Kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararı sonradan kaldırılarak, hakkında kamu davası açılan ve mahkûm edilenlerle, yargılamanın aleyhte yenilenmesiyle beraat kararı kaldırılıp mahkûm edilenlere ödenmiş tazminatların mahkûmiyet süresine ilişkin kısmı, Cumhuriyet savcısının yazılı istemi ile aynı **daireden** alınacak kararla kamu alacaklarının tahsiline ilişkin mevzuat hükümleri uygulanarak geri alınır. Bu karara itiraz edilebilir.

(2) (Mülga: 18/6/2014 - 6545/103 md.)

(3) İftira konusunu oluşturan suç veya yalan tanıklık nedeniyle gözaltına alınma ve tutuklama halinde; Devlet, iftira eden veya yalan tanıklıkta bulunan kişiye de rücu eder.

Kamu davasını açmada takdir yetkisi

Madde 171 – (1) Cezayı kaldıran şahsî sebep olarak etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasını gerektiren koşulların ya da şahsî cezasızlık sebebinin varlığı halinde, Cumhuriyet savcısı kovuşturmaya yer olmadığı kararı verebilir.

(2) Cumhuriyet savcısı, adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının üst sınırı iki yılı aşmayan suçlardan dolayı, yeterli şüphenin varlığına rağmen, üçüncü fıkrada sayılan hususların gerçekleşmesi durumunda kamu davasının açılmasının beş yıl süreyle ertelenmesine karar **verir**. Suçtan zarar gören veya şüpheli bu karara 173 üncü madde hükümlerine göre itiraz edebilir.

(3) Kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilebilmesi için,

a) Şüphelinin kasıtlı bir suçtan mükerrir veya itivadî suçlu ya da suçu meslek edinen kişilerden olmaması veya fiilin örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmemesi,

<p>b) Yapılan soruşturmanın, kamu davası açılmasının ertelenmesi halinde şüphelinin suç işlemekten çekineceği kanaatini vermesi, c) Kamu davası açılmasının ertelenmesinin, şüpheli ve toplum açısından kamu davası açılmasından daha yararlı olması, d) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi,</p> <p>koşullarının birlikte gerçekleşmesi gerekir.</p> <p>(4) Erteleme süresi içinde kasıtlı bir suç işlenmediği takdirde, kovuşturmaya yer olmadığına karar verilir. Erteleme süresi içinde kasıtlı bir suç işlenmesi halinde kamu davası açılır. Erteleme süresince zamanaşımı işlemez.</p> <p>(5) Kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin kararlar, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.</p>	<p>b) Yapılan soruşturmanın, kamu davası açılmasının ertelenmesi halinde şüphelinin suç işlemekten çekineceği kanaatini vermesi, c) Kamu davası açılmasının ertelenmesinin, şüpheli ve toplum açısından kamu davası açılmasından daha yararlı olması, d) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı <u>ve Cumhuriyet savcısı tarafından tespit edilen</u> zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi, <u>e) Suçun kamu görevlisi tarafından görev sebebiyle işlenmemiş olması,</u></p> <p>koşullarının birlikte gerçekleşmesi gerekir.</p> <p>(4) Erteleme süresi içinde kasıtlı bir suç işlenmediği takdirde, kovuşturmaya yer olmadığına karar verilir. Erteleme süresi içinde kasıtlı bir suç işlenmesi halinde kamu davası açılır. Erteleme süresince zamanaşımı işlemez.</p> <p>(5) Kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin kararlar, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.</p>
<p>İddianamenin iadesi Madde 174 – (1) Mahkeme tarafından, iddianamenin ve soruşturma evrakının verildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde soruşturma evresine ilişkin bütün belgeler incelendikten sonra, eksik veya hatalı noktalar belirtmek suretiyle; a) 170 inci maddeye aykırı olarak düzenlenen, b) Suçun sübûtuna etki edeceği mutlak sayılan mevcut bir delil toplanmadan düzenlenen, c) Önödeme veya uzlaşmaya tâbi olduğu soruşturma dosyasından açıkça anlaşılabilir işlerde önödeme veya uzlaşma usulü uygulanmaksızın düzenlenen,</p>	<p>İddianamenin iadesi Madde 174 – (1) Mahkeme tarafından, iddianamenin ve soruşturma evrakının verildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde soruşturma evresine ilişkin bütün belgeler incelendikten sonra, eksik veya hatalı noktalar belirtmek suretiyle; a) 170 inci maddeye aykırı olarak düzenlenen, b) Suçun sübûtuna etki edeceği mutlak sayılan mevcut bir delil toplanmadan düzenlenen, c) Önödeme tâbi olduğu soruşturma dosyasından açıkça anlaşılabilir işlerde önödeme usulü uygulanmaksızın düzenlenen,</p>

<p>İddianamenin Cumhuriyet Başsavcılığına iadesine karar verilir.</p> <p>(2) Suçun hukukî nitelendirilmesi sebebiyle iddianame iade edilemez.</p> <p>(3) En geç birinci fıkrada belirtilen süre sonunda iade edilmeyen iddianame kabul edilmiş sayılır.</p> <p>(4) Cumhuriyet savcısı, iddianamenin iadesi üzerine, kararda gösterilen eksiklikleri tamamladıktan ve hatalı noktaları düzelttikten sonra, kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesini gerektiren bir durumun bulunmaması halinde, yeniden iddianame düzenleyerek dosyayı mahkemeye gönderir. İlk kararda belirtilmeyen sebeplere dayanılarak yeniden iddianamenin iadesi yoluna gidilemez.</p> <p>(5) İade kararına karşı Cumhuriyet savcısı itiraz edebilir.</p>	<p>İddianamenin Cumhuriyet Başsavcılığına iadesine karar verilir.</p> <p>(2) Suçun hukukî nitelendirilmesi sebebiyle iddianame iade edilemez.</p> <p>(3) En geç birinci fıkrada belirtilen süre sonunda iade edilmeyen iddianame kabul edilmiş sayılır.</p> <p>(4) Cumhuriyet savcısı, iddianamenin iadesi üzerine, kararda gösterilen eksiklikleri tamamladıktan ve hatalı noktaları düzelttikten sonra, kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesini gerektiren bir durumun bulunmaması halinde, yeniden iddianame düzenleyerek dosyayı mahkemeye gönderir. İlk kararda belirtilmeyen sebeplere dayanılarak yeniden iddianamenin iadesi yoluna gidilemez.</p> <p>(5) İade kararına karşı Cumhuriyet savcısı itiraz edebilir.</p>
<p>Hükmün gerekçesi ve hüküm fıkrasının içereceği hususlar</p> <p>Madde 232 – (1) Hükmün başına, "Türk Milleti adına" verildiği yazılır.</p> <p>(2) Hükmün başında;</p> <p>a) Hükmü veren mahkemenin adı,</p> <p>b) Hükmü veren mahkeme başkanının ve üyelerinin veya hâkimin, Cumhuriyet savcısının ve zabıt kâtibinin, katılanın, mağdurun, vekilinin, kanunî temsilcisinin ve müdafinin adı ve soyadı ile sanığın açık kimliği,</p> <p>c) Beraat kararı dışında, suçun işlendiği yer, tarih ve zaman dilimi,</p> <p>d) Sanığın gözaltında veya tutuklu kaldığı tarih ve süre ile halen tutuklu olup olmadığı,</p> <p>Yazılır.</p> <p>(3) Hükmün gerekçesi, tümüyle tutanağa geçirilmemişse açıklanmasından itibaren en geç onbeş gün içinde dava dosyasına konulur.</p> <p>(4) Karar ve hükümler bunlara katılan hâkimler tarafından imzalanır.</p>	<p>Hükmün gerekçesi ve hüküm fıkrasının içereceği hususlar</p> <p>Madde 232 – (1) Hükmün başına, "Türk Milleti adına" verildiği yazılır.</p> <p>(2) Hükmün başında;</p> <p>a) Hükmü veren mahkemenin adı,</p> <p>b) Hükmü veren mahkeme başkanının ve üyelerinin veya hâkimin, Cumhuriyet savcısının ve zabıt kâtibinin, katılanın, mağdurun, vekilinin, kanunî temsilcisinin ve müdafinin adı ve soyadı ile sanığın açık kimliği,</p> <p>c) Beraat kararı dışında, suçun işlendiği yer, tarih ve zaman dilimi,</p> <p>d) Sanığın gözaltında veya tutuklu kaldığı tarih ve süre ile halen tutuklu olup olmadığı,</p> <p>Yazılır.</p> <p>(3) Hükmün gerekçesi <u>ve varsa karşı oy gerekçesi</u> tümüyle tutanağa geçirilmemişse açıklanmasından itibaren en geç onbeş gün içinde dava dosyasına konulur.</p> <p>(4) Karar ve hükümler bunlara katılan hâkimler tarafından imzalanır.</p>

<p>(5) Hâkimlerden biri hükmü imza edemeyecek hâle gelirse, bunun nedeni mahkeme başkanı veya hükümde bulunan hâkimlerin en kıdemlisi tarafından hükmün altına yazılır.</p> <p>(6) Hüküm fıkrasında, 223 üncü maddeye göre verilen kararın ne olduğunun, uygulanan kanun maddelerinin, verilen ceza miktarının, kanun yollarına başvurma ve tazminat isteme olanağının bulunup bulunmadığının, başvuru olanağı varsa süresi ve merciinin tereddüde yer vermeyecek şekilde açıkça gösterilmesi gerekir.</p> <p>(7) Hükümlerin nüshaları ve özetleri mahkeme başkanı veya hâkim ile zabıt kâatibi tarafından imzalanır ve mühürlenir.</p>	<p>(5) <u>Hüküm sonucu tefhim edildikten sonra gerekçeli karar imzalanmadan, hâkim ölür veya herhangi bir sebeple imzalamayacak hâle düşerse, yeni hâkim, tefhim edilen hükme uygun olarak gerekçeli kararı bizzat yazarak imzalar. Toplu mahkemelerde böyle bir durumun gerçekleşmesi hâlinde, hüküm diğer hâkimler tarafından imzalanır ve</u> başkan veya en kıdemli hâkim tarafından, hükmün altına diğer hâkimin imza edememesinin sebebi yazılarak <u>imza olunur.</u></p> <p>(6) Hüküm fıkrasında, 223 üncü maddeye göre verilen kararın ne olduğunun, uygulanan kanun maddelerinin, verilen ceza miktarının, kanun yollarına başvurma ve tazminat isteme olanağının bulunup bulunmadığının, başvuru olanağı varsa süresi ve merciinin tereddüde yer vermeyecek şekilde açıkça gösterilmesi gerekir.</p> <p>(7) Hükümlerin nüshaları ve özetleri mahkeme başkanı veya hâkim ile zabıt kâatibi tarafından imzalanır ve mühürlenir.</p> <p><u>Basit yargılama</u> <u>Madde 250 – (1) Üst sınırı beş yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlarla ilgili olarak Cumhuriyet savcısı tarafından basit yargılama usulü uygulanabilir.</u> <u>(2) Cumhuriyet savcısı veya kolluk, şüpheliyi, basit yargılama usulü ve basit yargılama sonucunda verilebilecek yaptırımlar hakkında bilgilendirir ve hakkında bu usulün uygulanmasını isteyip istemediğini sorar.</u> <u>(3) Bu usulün uygulanabilmesi için;</u> <u>a) Suçun şüpheli tarafından işlendiği hususunda yeterli şüphe bulunması,</u> <u>b) Şüphelinin işlediği iddia edilen fiili gerçekleştirdiğini Cumhuriyet savcısının huzurunda kabul etmesi,</u> <u>c) Şüphelinin kasıtlı bir suçtan mükerrir veya itiyadî suçlu ya da</u></p>
--	---

suçu meslek edinen kişilerden olmaması,
d) Şüphelinin bu yargılama usulünü kabul etmesi,
şarttır.

(4) Cumhuriyet savcısı, şüpheli hakkında basit yargılama usulünün uygulanmasını yazılı olarak görevli mahkemeden talep eder. Soruşturma evrakına eklenen talep yazısında üçüncü fıkrada belirtilen şartların gerçekleştiği açıkça belirtilir.

(5) Mahkeme, üçüncü fıkradaki şartların gerçekleştiğine kanaat getirmesi durumunda; aşağıdaki yaptırımlardan birine veya birkaçına hükmeder:

a) Suç için kanunda öngörülen cezanın alt sınırının yarısını geçmemek kaydıyla bir yıla kadar hapis cezası.

b) Suçun karşılığında seçimlik ceza olarak hapis ve adlî para cezası öngörülmesi halinde, yüzseksen güne kadar adlî para cezası.

c) Karşılığında hapis ve adlî para cezasının birlikte öngörüldüğü suçlarda, (a) bendi hükmüne göre sadece hapis cezası.

d) Yukarıdaki bentlere göre hükmolunan hapis cezasının ertelenmesi.

e) Otuz günden az ve yediyüzotuz günden fazla olmamak üzere, belirlenen gün karşılığında kamuya yararlı bir işte çalışma.

f) Otuz günden az ve bir yıldan fazla olmamak üzere, belirlenen bir süreyle bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulma.

g) Otuz günden az ve bir yıldan fazla olmamak üzere, belirlenen bir süreyle belirli yer ve bölgelere gitmeme.

h) Otuz günden az ve bir yıldan fazla olmamak üzere, belirlenen bir süreyle, belirli mercilere düzenli olarak başvurma.

ı) Suçun işlenmesi suretiyle ortaya çıkan zararın, avnen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi.

î) Otuz günden az ve bir yıldan fazla olmamak üzere, belirlenen bir süreyle, suçun işlenmesiyle bağlantılı meslek veya sanatın icrasının yasaklanması.

j) Otuz günden az ve bir yıldan fazla olmamak üzere, belirlenen bir süreyle, suçun işlenmesiyle bağlantılı ehliyet veya ruhsatın geri alınması.

(6) Mahkeme kararını dosya üzerinden verir. Ancak, gerek görmesi halinde faili dinleyebilir. Mazeretsiz olarak gelmeyen fail, basit yargılama usulünden vazgeçmiş sayılır ve genel hükümlere göre soruşturma yapılması amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(7) Mahkemenin, yüklenen fiilin fail tarafından işlendiğine veya üçüncü fıkradaki şartların gerçekleştiğine kanaat getirmemesi durumunda genel hükümlere göre soruşturma yapılması amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(8) Beşinci fıkra hükmüne göre hükmolunan ceza sonuç ceza olup, bu cezada herhangi bir sebeple artırım veya indirim yapılamaz.

(9) Hükmolunan yaptırımın sonradan ortaya çıkan ve sanığın elinde olmayan şartlar sebebiyle yerine getirilmesinin imkânsızlaşması veya önemli ölçüde güçleşmesi durumunda, yaptırım değiştirilebilir.

(10) Hükümlü, hakkında hükmolunan beşinci fıkranın (e), (f), (g), (h) ve (ı) bentlerindeki yaptırımların gereğini yerine getirmemekte ısrar etmesi halinde, on günden iki aya kadar disiplin hapsiyle cezalandırılır.

(11) Basit yargılama usulünün herhangi bir sebeple uygulanamaması durumunda, bu maddede düzenlenen usulün uygulanması amacıyla sanığın yüklenen fiili gerçekleştirdiğini kabul etmesine ilişkin beyanı delil olarak kullanılmaz. Buna ilişkin bilgi ve belgeler Cumhuriyet savcısı tarafından dosyadan çıkartılır.

(12) Uzlaştırma kapsamına giren suçlarda, dosyanın uzlaştırmaya gönderilmemesi veya uzlaştırmanın başarısız olması durumunda basit yargılama usulü uygulanabilir.

Uzlaşma

Madde 253 – (1) Aşağıdaki suçlarda, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişisinin uzlaştırılması girişiminde bulunulur:

**a) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçlar.
b) Şikâyete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununda yer alan;**

**1. Kasten yaralama (üçüncü fıkra hariç, madde 86; madde 88),
2. Taksirle yaralama (madde 89),
3. Konut dokunulmazlığının ihlali (madde 116),
4. Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması (madde 234),
5. Ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması (dördüncü fıkra hariç, madde 239),
suçları.**

(2) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olanlar hariç olmak üzere; diğer kanunlarda yer alan suçlarla ilgili olarak uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, kanunda açık hüküm bulunması gerekir.

(3) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile, etkin pişmanlık hükümlerine yer verilen suçlar ileinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, uzlaştırma yoluna gidilemez. (Ek cümle: 26/6/2009 – 5918/8 md.) Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz.

(4) Soruşturma konusu suçun uzlaşmaya tâbi olması halinde, Cumhuriyet savcısı veya talimatı üzerine adli kolluk görevlisi, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar görene uzlaşma teklifinde bulunur. Şüphelinin, mağdurun veya suçtan zarar görenin reşit olmaması halinde, uzlaşma teklifi kanunî temsileilerine yapılır. Cumhuriyet savcısı uzlaşma teklifini açıklamalı tebligat veya istinabe yoluyla da yapabilir. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar gören, kendisine uzlaşma teklifinde bulunulduktan itibaren üç gün içinde kararını bildirmediği takdirde, teklifi reddetmiş sayılır.

(5) Uzlaşma teklifinde bulunulması halinde, kişiye uzlaşmanın mahiyeti ve uzlaşmayı kabul veya reddetmesinin hukukî sonuçları anlatılır.

(6) Resmî mercilere beyan edilmiş olup da soruşturma dosyasında yer

Uzlaştırma

Madde 253 – (1) Uzlaştırma, tarafsız bir kişinin yardımıyla uyuşmazlığın gönüllü olarak çözülmesi için, mağdur ve failin iletişim kuracağı bir süreci ifade eder.

(2) Yalnız adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı beş yılı aşmayan ve mağduru belirli bir gerçek kişi olan suçlar bakımından uzlaştırma yoluna gidilebilir.

(3) Kasıtlı bir suçtan mükerrirler, itiyadi suçlular ve suçu meslek edinen kişiler veya örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından uzlaştırma hükümleri uygulanmaz.

(4) Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun fail tarafından mağdura karşı işlendiği hususunda yeterli şüphe bulunması durumunda, Cumhuriyet savcısı öncelikle uzlaştırma usulüne başvurup başvurmayacağını değerlendirir. Mağdur ve failin yakın ilişki içinde olduğu veya yakın mahalde yaşadığı durumlarda uzlaştırma usulü öncelikli olarak dikkate alınır. Fail veya mağdurun uzlaştırmanın uygulanmasını talep etmesi durumunda, Cumhuriyet savcısı uzlaştırma sürecini başlatmak zorundadır.

(5) Uzlaştırma usulüne başvurulması durumunda soruşturma dosyası adalet hizmetleri şube müdürlüğü bünyesinde kurulan uzlaştırma bürosuna gönderilir. Bu bürolar, Adalet Bakanlığı tarafından sertifika verilmiş kişiler arasından bir uzlaştırmacı görevlendirir. Uzlaştırma bürosu bulunmayan yerlerde bu görevlendirme Cumhuriyet savcısı tarafından yapılır. Görevlendirilen bu uzlaştırmacıya soruşturma dosyasında ver alan ve uygun görülen belgelerin birer örneği verilir, soruşturmanın gizliliği ilkesine uygun davranmakla yükümlü olduğu hatırlatılır. Uzlaştırma anlaşmasının yerine getirilmesini takipten uzlaştırma büroları, büroların bulunmadığı yerlerde Cumhuriyet savcılığı sorumludur.

~~alan adreste bulunmama veya yurt dışında olma ya da başka bir nedenle mağdura, suçtan zarar görene, şüpheliye veya bunların kanunî temsilcisine ulaşamaması halinde, uzlaştırma yoluna gidilmeksizin soruşturma sonuçlandırılır.~~

~~(7) Birden fazla kişinin mağduriyetine veya zarar görmesine sebebiyet veren bir suçtan dolayı uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, mağdur veya suçtan zarar görenlerin hepsinin uzlaşmayı kabul etmesi gerekir.~~

~~(8) Uzlaşma teklifinde bulunulması veya teklifin kabul edilmesi, soruşturma konusu suça ilişkin delillerin toplanmasına ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına engel değildir.~~

~~(9) Şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar görenin uzlaşma teklifini kabul etmesi halinde, Cumhuriyet savcısı uzlaştırmayı kendisi gerçekleştirebileceği gibi, uzlaştırmaçı olarak avukat görevlendirilmesini barodan isteyebilir veya hukuk öğrenimi görmüş kişiler arasından uzlaştırmaçı görevlendirebilir.~~

~~(10) Bu Kanunda belirlenen hâkimin davaya bakamayacağı haller ile reddi sebepleri, uzlaştırmaçı görevlendirilmesi ile ilgili olarak göz önünde bulundurulur.~~

~~(11) Görevlendirilen uzlaştırmaçıya soruşturma dosyasında yer alan ve Cumhuriyet savcısınca uygun görülen belgelerin birer örneği verilir. Cumhuriyet savcısı uzlaştırmaçıya, soruşturmanın gizliliği ilkesine uygun davranmakla yükümlü olduğunu hatırlatır.~~

~~(12) Uzlaştırmaçı, dosya içindeki belgelerin birer örneği kendisine verildikten itibaren en geç otuz gün içinde uzlaştırma işlemlerini sonuçlandırır. Cumhuriyet savcısı bu süreyi en çok yirmi gün daha uzatabilir.~~

~~(13) Uzlaştırma müzakereleri gizli olarak yürütülür. Uzlaştırma müzakerelerine şüpheli, mağdur, suçtan zarar gören, kanunî temsilei, müdafî ve vekil katılabilir. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenin kendisi veya kanunî temsileisi ya da vekilinin müzakerelere katılmaktan imtina etmesi halinde, uzlaşmayı kabul etmemiş sayılır.~~

~~(14) Uzlaştırmaçı, müzakereler sırasında izlenmesi gereken yöntemle ilgili olarak Cumhuriyet savcısıyla görüşebilir; Cumhuriyet savcısı, uzlaştırmaçıya talimat verebilir.~~

~~(15) Uzlaşma müzakereleri sonunda uzlaştırmaçı, bir rapor hazırlayarak kendisine verilen belge örnekleriyle birlikte Cumhuriyet savcısına verir. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde, tarafların~~

(6) Uzlaştırmaçı, uzlaştırma teklifinde bulunmak, uzlaştırma müzakerelerinin güvenli bir ortamda gerçekleşmesini sağlamaktan sorumludur. Uzlaştırmaçı, dosya kendisine verildikten itibaren en geç kırkbeş gün içinde uzlaştırma işlemlerini sonuçlandırır.

(7) Uzlaştırma sonunda uzlaştırmaçı, bir rapor hazırlayarak kendisine tevdi edilen belgelerle birlikte uzlaştırma bürosuna veya büro olmayan yerlerde Cumhuriyet savcısına verir. Tarafların uzlaşmaları durumunda rapora bu durumu tespit eden yazılı anlaşma da eklenir. Uzlaştırma bürosu, soruşturma dosyasını, raporu ve yazılı anlaşmayı derhal Cumhuriyet savcısına gönderir.

(8) Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, Cumhuriyet savcısı, anlaşmanın tarafların özgür iradelerine davandığını ve hukuka uygun olduğunu belirlerse, kovuşturmaya yer olmadığı kararı verir. Uzlaşma neticesinde hazırlanan anlaşmanın yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması halinde, anlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesine kadar soruşturmanın durmasına karar verir. Durma süresince zamanasımı işlemez. Durma kararından sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, soruşturmaya devam edilir; yerine getirilmesi durumunda kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir. Anlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesi halinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz; açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılır.

(9) Uzlaştırma müzakereleri gizli olup, içeriği hiçbir şekilde açıklanamaz; herhangi bir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.

(10) Cumhuriyet savcısı tarafından dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderildiği tarihten, dosyanın Cumhuriyet savcısına yeniden gönderildiği tarihe kadar dava zamanasımı ile kovuşturma koşulu olan dava süresi işlemez.

(11) Dosyanın uzlaştırmaya gönderilmemesine veya uzlaştırma girişiminin başarısız olmasına rağmen, fail ve mağdur anlaştıklarını gösteren belge ile hükmün verildiği tarihe kadar Cumhuriyet savcısı

~~imzalarını da içeren raporda, ne suretle uzlaşıldığı ayrıntılı olarak açıklanır.~~

~~(16) Uzlaşma teklifinin reddedilmesine rağmen, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören uzlaştıklarını gösteren belge ile en geç iddianamenin düzenlendiği tarihe kadar Cumhuriyet savcisına başvurarak uzlaştıklarını beyan edebilirler.~~

~~(17) Cumhuriyet savcısı, uzlaşmanın, tarafların özgür iradelerine dayandığını ve edimin hukuka uygun olduğunu belirlerse raporu veya belgeyi mühür ve imza altına alarak soruşturma dosyasında muhafaza eder.~~

~~(18) Uzlaşmanın sonuçsuz kalması halinde tekrar uzlaştırma yoluna gidilemez.~~

~~(19) Uzlaşma sonucunda şüphelinin edimini def'aten yerine getirmesi halinde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arzemesi halinde, 171 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilir. Ertelene süresince zamanaşımı işlemez. Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararından sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, 171 inci maddenin dördüncü fıkrasındaki şart aranmaksızın, kamu davası açılır. Uzlaşmanın sağlanması halinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz; açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılır. Şüphelinin, edimini yerine getirmemesi halinde uzlaşma raporu veya belgesi, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İera ve İflas Kanununun 38 inci maddesinde yazılı ilam mahiyetini haiz belgelerden sayılır.~~

~~(20) Uzlaştırma müzakereleri sırasında yapılan açıklamalar, herhangi bir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.~~

~~(21) Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenden birine ilk uzlaşma teklifinde bulunulduğu tarihten itibaren, uzlaştırma girişiminin sonuçsuz kaldığı ve en geç, uzlaşmacının raporunu düzenleyerek Cumhuriyet savcisına verdiği tarihe kadar dava zamanaşımı ile kovuşturma koşulu olan dava süresi işlemez.~~

~~(22) Uzlaşmacıya Cumhuriyet savcısı tarafından çalışma ve masraflarıyla orantılı bir ücret takdir edilerek ödenir. Uzlaşmacı~~

veya mahkemeye başvurarak uzlaşmanın gerçekleştiğini beyan edebilirler. Suçun uzlaştırma kapsamında olduğunun, uzlaşmanın tarafların özgür iradelerine dayandığının ve anlaşmanın hukuka uygun olduğunun tespit edilmesi durumunda; Cumhuriyet savcısı kovuşturmayla ver olmadığına, mahkeme davanın düşmesine karar verir.

(12) Uzlaştırma sonucunda verilen kovuşturmayla ver olmadığı veya düşme kararı, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından görülebilir.

(13) Gönüllü olarak hizmet verenler hariç olmak üzere, uzlaşmacıya Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen tarifeye göre ücret ödenir. Uzlaşmacı ücreti yargılama giderlerinden sayılır. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde bu giderler Devlet Hazinesi tarafından karşılanır.

(14) Uzlaşmacının nitelikleri, görev ve sorumlulukları, uzlaştırma teklifi ve nasıl yapılacağı, uzlaştırma müzakerelerin nasıl gerçekleşeceği ve kimlerin katılabileceği, uzlaştırma müzakerelerinin yapılacağı yer, uzlaştırma anlaşması, anlaşmanın içeriği ve anlaşmanın yerine getirilmesinin izlenmesi ve uzlaşmacı tarafından hazırlanacak rapor gibi konulara ve uzlaşmanın uygulanmasına ilişkin diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

<p>ücreti ve diğer uzlaştırma giderleri, yargılama giderlerinden sayılır. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde bu giderler Devlet Hazinesi tarafından karşılanır.</p> <p>(23) Uzlaşma sonucunda verilecek kararlarla ilgili olarak bu Kanunda öngörülen kanun yollarına başvurulabilir.</p> <p>(24) Uzlaştırmanın uygulanmasına ilişkin hususlar, yönetmelikle düzenlenir.</p>	
<p>Mahkeme tarafından uzlaştırma</p> <p>Madde 254- (1) Kamu davası açıldıktan sonra kovuşturma konusu suçun uzlaşma kapsamında olduğunun anlaşılması halinde, uzlaştırma işlemleri 253 üncü maddede belirtilen esas ve usûle göre, mahkeme tarafından yapılır.</p> <p>(2) Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, mahkeme, uzlaşma sonucunda sanığın edimini defaten yerine getirmesi halinde, davanın düşmesine karar verir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arz etmesi halinde; sanık hakkında, 231 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilir. Geri bırakma süresince zamanasını işlemez. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkeme tarafından, 231 inci maddenin onbirinci fıkrasındaki şartlar aranmaksızın, hüküm açıklar.</p>	<p>Mahkeme tarafından uzlaştırma</p> <p>Madde 254- (1) Kamu davası açıldıktan sonra kovuşturma konusu suçun uzlaşma kapsamında olduğunun anlaşılması halinde, <u>soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı tarafından yerine getirilen</u> uzlaştırma işlemleri 253 üncü maddede belirtilen esas ve usûle göre mahkeme tarafından yapılır.</p> <p>(2) Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, mahkeme, <u>anlaşmanın tarafların özgür iradelerine davandığını ve hukuka uygun olduğunu belirlerse, davanın düşmesine karar verir. Uzlaşma neticesinde hazırlanan anlaşmanın yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması halinde, anlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesine kadar durma kararı verir. Durma süresince zamanasını işlemez. Durma kararından sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, kovuşturmaya devam edilir; yerine getirilmesi durumunda düşme kararı verilir.</u></p>
<p>İstinaf isteminin tebliği ve cevabı</p> <p>Madde 277 – (1) 276 ncı maddeye göre hükmü veren mahkemece reddedilmeyen istinaf dilekçesi veya beyana ilişkin tutanağın bir örneği karşı tarafa tebliğ olunur. Karşı taraf, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak cevabını verebilir.</p> <p>(2) Karşı taraf sanık ise, bir tutanağa bağlanmak üzere zabıt kâtibine yapılacak bir beyanla da cevabını verebilir. Cevap verildikten veya bunun için belirli süre bittikten sonra dava dosyası, bölge adliye mahkemesine sunulmak üzere, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.</p>	<p>İstinaf isteminin tebliği ve cevabı</p> <p>Madde 277 – (1) 276 ncı maddeye göre hükmü veren mahkemece reddedilmeyen istinaf dilekçesi veya beyana ilişkin tutanağın bir örneği karşı tarafa tebliğ olunur. Karşı taraf, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak cevabını verebilir.</p> <p>(2) Karşı taraf sanık ise, bir tutanağa bağlanmak üzere zabıt kâtibine yapılacak bir beyanla da cevabını verebilir. Cevap verildikten veya bunun için belirli süre bittikten sonra dava dosyası, bölge adliye mahkemesine sunulmak üzere, bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.</p>

<p>(3) 262 ve 263 üncü madde hükümleri saklıdır.</p>	<p>(3) 262 ve 263 üncü madde hükümleri saklıdır.</p>
<p>Temyiz dilekçesinin tebliği ve cevabı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının görevi</p> <p>Madde 297 – (1) 296 ncı maddeye göre hükmü veren bölge adliye mahkemesince reddedilmeyen temyiz istemine ilişkin dilekçesinin bir örneği karşı tarafa tebliğ olunur. Karşı taraf, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak cevabını verebilir.</p> <p>(2) Cevap verildikten veya bunun için belirli süre bittikten sonra dava dosyası, bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.</p> <p>(3) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen tebliğname, hükmü temyiz etmeleri veya aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi hâlinde sanık veya müdafii ile katılan veya vekillerine ilgili dairesince tebliğ olunur. İlgili taraf tebliğden itibaren bir hafta içinde yazılı olarak cevap verebilir.</p> <p>(4) Üçüncü fıkra uyarınca yapılacak tebligatlar, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olur.</p> <p>(5) 262 ve 263 üncü madde hükümleri saklıdır.</p>	<p>Temyiz dilekçesinin tebliği ve cevabı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının görevi</p> <p>Madde 297 – (1) 296 ncı maddeye göre hükmü veren bölge adliye mahkemesince reddedilmeyen temyiz istemine ilişkin dilekçesinin bir örneği karşı tarafa tebliğ olunur. Karşı taraf, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak cevabını verebilir.</p> <p>(2) Cevap verildikten veya bunun için belirli süre bittikten sonra dava dosyası, bölge adliye mahkemesi Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.</p> <p>(3) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen tebliğname, hükmü temyiz etmeleri veya aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi hâlinde sanık veya müdafii ile katılan veya vekillerine ilgili dairesince tebliğ olunur. İlgili taraf tebliğden itibaren bir hafta içinde yazılı olarak cevap verebilir.</p> <p>(4) Üçüncü fıkra uyarınca yapılacak tebligatlar, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olur.</p> <p>(5) 262 ve 263 üncü madde hükümleri saklıdır.</p>
<p>Yargılama giderleri</p> <p>Madde 324 – (1) Harçlar ve tarifesine göre ödenmesi gereken avukatlık ücretleri ile soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yargılamanın yürütülmesi amacıyla Devlet Hazinesinden yapılan her türlü harcamalar ve taraflarca yapılan ödemeler yargılama giderleridir.</p> <p>(2) Hüküm ve kararda yargılama giderlerinin kimlere yükletileceği gösterilir.</p>	<p>Yargılama giderleri</p> <p>Madde 324 – (1) Harçlar ve tarifesine göre ödenmesi gereken avukatlık ücretleri ile soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yargılamanın yürütülmesi amacıyla Devlet Hazinesinden yapılan her türlü harcamalar ve taraflarca yapılan ödemeler yargılama giderleridir.</p> <p>(2) Hüküm ve kararda yargılama giderlerinin kimlere yükletileceği gösterilir.</p>

(3) Giderlerin miktarı ile iki taraftan birinin diğerine ödemesi gereken paranın miktarını mahkeme başkanı veya hâkim belirler.

(4) Devlete ait yargılama giderlerine ilişkin kararlar, Harçlar Kanunu hükümlerine göre; kişisel haklara ilişkin kararlar, 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine göre yerine getirilir. (Ek cümle: 2/7/2012-6352/100 md.) Devlete ait yargılama giderlerinin 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesindeki terkin edilmesi gereken tutarlardan az olması halinde, bu giderin Devlet Hazinesine yüklenmesine karar verilir.

(5) Türkçe bilmeyen ya da engelli olan şüpheli, sanık, mağdur veya tanık için görevlendirilen tercümanın giderleri, yargılama gideri sayılmaz ve bu giderler Devlet Hazinesince karşılanır.

(3) Giderlerin miktarı ile iki taraftan birinin diğerine ödemesi gereken paranın miktarını mahkeme başkanı veya hâkim belirler.

(4) Devlete ait yargılama giderlerine ilişkin kararlar, Harçlar Kanunu hükümlerine göre; kişisel haklara ilişkin kararlar, 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine göre yerine getirilir. (Ek cümle: 2/7/2012-6352/100 md.) Devlete ait yargılama giderlerinin 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesindeki terkin edilmesi gereken tutarlardan az olması halinde, bu giderin Devlet Hazinesine yüklenmesine karar verilir.

(5) Türkçe bilmeyen ya da engelli olan şüpheli, sanık, mağdur veya tanık için görevlendirilen tercümanın giderleri, yargılama gideri sayılmaz ve bu giderler Devlet Hazinesince karşılanır.

(6) Hükümün yargılama giderlerine ilişkin kısmına karşı itiraz yoluna başvurulabilir. Ancak, hüküm hakkında temyiz veya istinaf kanun yoluna başvurulması halinde, açıkça belirtilmesi koşuluyla, yargılama giderleri de hükümle birlikte incelenir.

(7) Bir mahkemenin veya hâkimliğin hüküm veya kararlarına karşı bu Kanun veya diğer kanunlar gereğince başvuru kanun yolunun harca tabi olması durumunda mahkeme veya hâkim, başvurana bu harcı ödemekten muaf tutabilir. Başvuran, harcı ödeyebilecek durumda olmadığını gösteren mali durumuna ilişkin belgeleri sunmak zorundadır. Talebin reddine ilişkin karara karşı itiraz edilebilir.

(8) Bir mahkemenin veya hâkimliğin kararına karşı başvuru kanun yolunun harca tabi olması durumunda, kanun yoluna ilişkin başvuru süresi içinde harç ödenmediği takdirde talep reddedilir. Bu karara karşı itiraz edilebilir.

3/7/2005 TARİHLİ VE 5395 SAYILI ÇOCUK KORUMA KANUNU

Kamu davasının açılmasının ertelenmesi

Madde 19- (1) Çocuğa yüklenen suçtan dolayı Ceza Muhakemesi Kanunundaki koşulların varlığı halinde, kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı **verilebilir**. Ancak, bu kişiler açısından erteleme süresi üç yıldır.

Kamu davasının açılmasının ertelenmesi

Madde 19- (1) Çocuğa yüklenen suçtan dolayı Ceza Muhakemesi Kanunundaki koşulların varlığı halinde, **adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının üst sınırı beş yılı geçmeyen suçlardan dolayı** kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilir. Ancak, bu kişiler açısından erteleme süresi üç yıldır.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması

Madde 23- (1) Çocuğa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda, Ceza Muhakemesi Kanunundaki koşulların varlığı halinde, mahkemece hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Ancak, bu kişiler açısından denetim süresi üç yıldır.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması

Madde 23- (1) Çocuğa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda, Ceza Muhakemesi Kanunundaki koşulların varlığı halinde, **hükmolunan üç yıl veya daha az süreli hapis ya da adli para cezaları bakımından** mahkemece hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Ancak, bu kişiler açısından denetim süresi üç yıldır.

12/1/2011 TARİHLİ VE 6100 SAYILI HUKUK MUHAKEMELERİ KANUNU

~~Devletin sorumluluğu ve rücu~~

~~**MADDE 46-** (1) Hâkimlerin yargılama faaliyetinden dolayı aşağıdaki sebeplere dayanılarak Devlet aleyhine tazminat davası açılabilir:~~

~~a) Kayırma veya taraf tutma yahut taraflardan birine olan kin veya düşmanlık sebebiyle hukuka aykırı bir hüküm veya karar verilmiş olması.~~

~~b) Sağlanan veya vaat edilen bir menfaat sebebiyle kanuna aykırı bir hüküm veya karar verilmiş olması.~~

~~c) Farklı bir anlam yüklenemeyecek kadar açık ve kesin bir kanun hükmüne aykırı karar veya hüküm verilmiş olması.~~

~~ç) Duruşma tutanağında mevcut olmayan bir sebebe dayanılarak hüküm verilmiş olması.~~

~~d) Duruşma tutanakları ile hüküm veya kararların değiştirilmiş yahut tahrif edilmiş veya söylenmeyen bir sözün hüküm ya da karara etkili~~

Hukuk davaları ve idari davalar nedeniyle tazminat

MADDE 46- (1) Adli ve idari yargıda görülen hukuk davaları ile idari davalarda, kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk halleri de dahil olmak üzere hakimler ve savcıların verdikleri tüm kararlar ve yaptıkları her türlü işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(2) Davaların makul sürede bitirilememesi nedeniyle de Devlet aleyhine tazminat davası açılabilir.

(3) Devlet ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkim ve savcılara, görevin kötüye kullanıldığının tespitinden itibaren bir yıl içinde rücu eder.

<p>olaek şekilde söylenmiş gibi gösterilmiş ve buna dayanılarak hüküm verilmiş olması.</p> <p>e) Hakkın yerine getirilmesinden kaçınılmış olması.</p> <p>(2) Tazminat davasının açılması, hâkime karşı bir ceza soruşturmasının yapılması yahut mahkûmiyet şartına bağlanamaz.</p> <p>(3) Devlet, ödediği tazminat nedeniyle, sorumlu hâkime ödeme tarihinden itibaren bir yıl içinde rücu eder.</p>	
<p>Davaların açılacağı mahkeme MADDE 47- (1) (Değişik: 1/4/2015-6644/3 md.) Devlet aleyhine açılan tazminat davası, ilk derece ve bölge adliye mahkemesi hâkimlerinin fiil ve kararlarından dolayı, Yargıtay ilgili hukuk dairesinde; Yargıtay Başkan ve üyeleri ile kanunen onlarla aynı konumda olanların fiil ve kararlarından dolayı Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesinde ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülür. Dava, bu dairenin Başkan ve üyelerinin fiil ve kararlarından dolayı ise yargılama Yargıtay Üçüncü Hukuk Dairesinde yapılır. Verilen kararların temyiz incelemesi Hukuk Genel Kurulunca yapılır. Temyiz incelemesine, kararı veren başkan ile üyeler katılamaz.</p> <p>(2) Devletin sorumlu hâkime karşı açacağı rücu davası, tazminat davasını karara bağlamış olan mahkemede görülür.</p>	<p>Davaların açılacağı mahkeme MADDE 47- (1) Devlet aleyhine açılan tazminat davaları, <u>a) Hukuk davalarına ilişkin adli yargı ilk derece mahkemesi hakimleri veya bölge adliye mahkemeleri hukuk daireleri başkan ve üyelerinin karar ve işlemlerinden dolayı bölge adliye mahkemelerinin ilgili hukuk dairesince,</u> <u>b) Hukuk davalarına ilişkin Yargıtay başkan ve üyelerinin karar ve işlemlerinden dolayı Yargıtay ilgili hukuk dairesince,</u> <u>c) İdari yargı ilk derece mahkemesi hakimleri veya bölge idare mahkemesi başkan ve üyelerinin karar ve işlemlerinden dolayı bölge idare mahkemesinin ilgili dairesince,</u> <u>ç) Danıştay başkan ve üyeleri ile savcılarının karar ve işlemlerinden dolayı Danıştay ilgili dairesince,</u> <u>ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülür.</u></p> <p>(2) Bölge adliye ve idare mahkemelerince verilen kararlara karşı <u>Yargıtay'ın ilgili hukuk dairesine veya Danıştay'ın ilgili dairesine; Yargıtay veya Danıştay ilgili dairesince verilen kararlara karşı ise ilgili genel kurula temyize başvurulabilir.</u></p> <p>(3) Devletin sorumlu hâkime karşı açacağı rücu davası, tazminat davasını karara bağlamış olan dairede görülür.</p>

7/2/2013 TARİHLİ VE 6415 SAYILI TERÖRİZMİN FİNANSMANININ ÖNLENMESİ HAKKINDA KANUN

Terörizmin finansmanı suçu

MADDE 4 – (1) 3 üncü madde kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkra hükmüne göre ceza verilebilmesi için fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olması şartı aranmaz.

(3) Bu madde kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(5) Suçun, yabancı bir devlet veya uluslararası bir kuruluş aleyhine işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturma yapılması Adalet Bakanının talebine bağlıdır.

(6) 3713 sayılı Kanunun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümleri, bu suç bakımından da uygulanır.

Terörizmin finansmanı suçu

MADDE 4 – (1) 3 üncü madde kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkra hükmüne göre ceza verilebilmesi için fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olması şartı aranmaz.

(3) Bu madde kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(5) Suçun, yabancı bir devlet veya uluslararası bir kuruluş aleyhine işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturma yapılması Adalet Bakanının talebine bağlıdır.

(6) 3713 sayılı Kanunun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümleri, bu suç bakımından da uygulanır.

(7) Bu suç bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

a) 133 üncü maddesindeki şirket yönetimi için kayımların,

b) 135 inci maddesindeki iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması,

c) 139 uncu maddesindeki gizli soruşturmacı görevlendirilmesi,

ç) 140 inci maddesindeki teknik araçlarla izleme, tedbirleri uygulanabilir.